THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121; 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

SATURDAY, SEPTEMBER 11, 1971

LATVIJA AMERIKĀ

65. N-RS. SESTDIENA, 1971. G. 11. SEPTEMBRIS XI. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249

Cena 35 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs – Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRISS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5'14. Redaktors Eiropā: V. SKULTANS, 605 Offenbach/Main; Waldstr. 28 West-Germany. Austrālijā: Ed. Smugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Latviešu rosme Austrālijā

SARUNA AR ALAs VALDES PRIEKŠSĒDI ULDI GRAVU

„Absolūti nekā neredzēju no Austrālijas zemes," sacīja Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis Uldis Grava, kad avīžnieks viņam ieminējās par Austrālijas populārajiem ķenguriem. ALAs priekšsēdis piektajā kontinentā juties „kā četrās sienās". Vienmēr bijis jāsteidzas no vienas vietas uz otru, lai piedalītos daudzajos latviešu sarīkojumos un sanāksmēs, kādu bijis pavisam 67! Latviešu vairums Austrālijā dzīvo 3 lielākajos centros — Sidnejā, Melburnā un Adelaidē, kam vēl jāpieskaita Perta un Brisbena, kā arī Jaunzēlande.

Austrālijas latvieši ar savu sabiedrisku rosmi U. Gravu patīkami pārsteiguši. Ir priekšzīmīgi iekārtota veco ļaužu mītne, kuru ar katru gadu paplašina, piebūvējot dažas istabas. Darbojas lielāka latviešu bibliotēka un latviešu mūzikas krātuve, kurai gan grūti dabūt materiālus, jo komponisti nav bijuši atsaucīgi. Jaundarbu iznākšana jāuzzina no laikrakstiem, pēc kam jāuzsāk smagais sazināšanās ceļš ar autoriem, kas ar atbildēm visai skopi. Par spīti šīm grūtībām taču izdevies savākt lielāko daļu latviešu skaņdarbu.

U. Grava minēja neparastu gadījumu, kad kāds franču izcelsmes austrālietis, kas iemācījies latviski, sarakstījis angļu valodā latviešu valodas mācību. Taču lielā apmēra dēļ manuskripta iespiešana ir stipri dārga, kādēļ grūti atrast latviešu izdevēju, kas materiālo risku uzņemtos. Tālāk ALAs priekšsēdis minēja atšķirību austrāliešu un amerikāņu likumdošanas iestāžu un valdības pārstāvju apmeklējumos un nostājā. Kamēr Amerikas latviešu apvienības kongresā parasti piedalās tikai daži ASV kongresa vai senāta locekļu, ierodoties nesagatavojušies un latviešu sanāksmē tikai „kaut ko" norunā. Austrālijas latviešu sarīkojumos ieradušies pat 20 valdības pārstāvju, galvenajam runātājam sveicot arī no Austrālijas ministru prezidenta. Tas nostiprina pārliecību, ka Austrālijas latvieši ir minoritāte, ar ko valdība rēķinās, kurpretim ASV latvieši ir tikai vēlētāji.

Ziedojumu vākšana Austrālijā notiek reizi gadā ar listēm, kur katrs ziedotājs var atzīmēt, kādai vajadzībai ziedojums domāts. Liela ir interese par Minsteres ģimnaziju Vācijā. Cerams, ka audzēkņu skaits no Austrālijas varētu pieaugt.

Uz jautājumu, kā kārtojušies ceļa izdevumi, ALAs priekšsēdis U. Grava atbildēja: „Uz Austrāliju devos Austrālijas latviešu apvienības aicināts. Līdzatvesto Latvijas 50 gadu jubilejas filmu noskatījās ap 2500 turienes latviešu un izrādes deva atlikumu. Manus referātus noklausījās 500 tautiešu, kas arī sedza sarīkošanas izdevumus. Ceļa izdevumus uz attālākām vietām, kā Jaunzēlandi un Brisbeni, palīdzēja segt Austrālijas preses apvienība, bet ar visu to pašam bija jāpiemaksā. Aizņēmos naudu no latviešu kreditsabiedrības un tagad parāds būs jāsāk atmaksāt."

Ceļojuma laikā ALAs priekšsēdis apstājies Čikagā, Losandželosā un Sanfranciskā. „Kad cilvēki kādu stundu ir runājuši par ALAs darbu, to kritizējuši un šādā veidā nomierinājušies, viņi vēlas pielikt arī savu roku kopējam darbam," saka U. Grava. „Čikagas inženieri vēlējās sagatavot priekšlikumu par skaitļotāja izmantošanu ALAs darbam. Losandželosā filmu producents V. Lapenieks vēlējās katru gadu sagatavot filmu par latviešu dzīvi brīvajā pasaulē. To uzņemtu amatieri, bet tās samontēšanu veiktu producents. Filma izmaksātu ap 4000 dolaru. Tās garums varētu būt pusotrām izrāžu stun-dām, demonstrējot lielākos latviešu centros. Sanfrancisko latvieši piedāvājušies izkārtot kādu centrālo sarīkojumu, jo līdz šim jutušies atstāti. Tāda varētu būt nākamā kultūras darbinieku konference.

Čikagā notikusi Apvienotās baltiešu komitejas sēde. Šās komitejas pašreizējais priekšsēdis lietuvietis Dr. Bobelis rādījis ALAs priekšsēdim latviešu preses atreferējumu par komitejas un viņas priekšsēža darbību, norādot uz dažām techniskām nepareizībām. Kā norāda U. Grava, tagad komitejas darbībā „viss liekas kārtībā" un tā norit labā sadarbībā.

Nākamā ALAs valdes sēde paredzēta 11. un 12. septembrī Campionā pie Pitsburgas, Pensilvēnijā. Campiona atrodas apmēram 6 stundu autobraucienā no Ņujorkas un tur varēs piedalīties arī ALAs valdes locekļu ģimenes piederīgie. Pirmajā dienā risināsies darba sēde, bet otrā būs referāti. Priekšsēdis U. Grava stāstīs par saviem pieredzējumiem Austrālijā, I. Spilners par Dienvidameriku. Vēl referātus lasīs G. Ķēniņš - Kings, A. Bērziņš un V. Hazners.

Parīzē septembra vidū pārrunām satiekas Latvijas diplomāti, kur piedalīsies arī Latvijas sūtniecības vadītājs Vašingtonā A. Dinbergs. Latviešu apvienības Austrālijā priekšsēdis V. Eglīte piesūtījis ALAs sekretāriātam rakstu, kurā izteicis ALAi pateicību par priekšsēža U. Gravas apciemojumu Austrālijā. Šim apciemojumam varētu būt svarīga nozīme Austrālijas un Amerikas latviešu sadarbības veicināšanā un kopības radīšanā nākotnē," teikts vēstulē.

Latviešu sabiedrisko darbinieku pašreizējām un nākotnes apspriedēm iecerēts 6. un 7. novembrī rīkot „Katskilus Nr. 2". G. Zeidenbergs Pokipsijā jau jūlija otrā pusē bija izsūtījis aicinājumu piedalīties šādā sanāksmē, lūdzot ieteikt tās sasaukšanas vietu un apskatāmos jautājumus. Saņemtas 40 atbildes, 30 no austrumu krasta. Par sarīkojuma vietu ieteikts Latv. kaŗa invalidu apvienības lauku īpašums Rota, Katskilu kalnos. Pēc U. Gravas domām, tas arī būtu lētākais un izdevīgākais satikšanās veids. Kaut gan galīgais lēmums sagaidāms tikai ALAs valdes sēdē 11. septembrī, iespējams, ka sanāksme tur varētu notikt. Tādā gadījumā no rietumu krasta gan varētu sagaidīt tikai 3 vai 4 pārstāvjus.

Sarunas nobeigumā ALAs valdes priekšsēdis U. Grava, pēc ziņām, kādas atkārtoti paudis Ņujorkas privātais latviešu laikraksts, apvaicājās, kāds ir laikraksta „Latvija Amerikā" patlabanējais stāvoklis, norādīdams, ka latviešu interesēs būtu divi laikraksti Amerikas kontinentā, kas viens otru papildinātu. Citādi varētu rasties stāvoklis, ka informācija kļūst vienpusīga. U. Grava nesaredz iemesla, kāpēc Amerikas kontinentā nevarētu pastāvēt divi latviešu laikraksti, jo abiem varētu būt pietiekams lasītāju skaits.

V. Irbe

Elga Rodze-Ķisele (pirmā no kreisās) Pasaules pretkomūnistiskās līgas konferences atklāšanas laikā Manilā, Filipīnās. Tālāk delegāts Dāvids Rove, amerikāņu jaunatnes pārstāvis Viljams Halsmits un apspiesto tautu ASV komitejas priekšsēdis Dr. Ļevs Dobrianskis.

Sešas rezolūcijas pret parkrievināšanu Latvijā

PASAULES UN ĀZIJAS TAUTU PRETKOMŪNISTISKĀS LĪGAS KONFERENČU NORISE
Elgas Rodzes - Ķiseles speciālraksts „Latvijai Amerikā"

I

Pasaules Pretkomūnistiskās Līgas (WACL) piektā un Āzijas tautu pretkomūnistiskās līgas (APACL) septiņpadsmitā gadskārtējā konference šogad notika no 21. līdz 25. jūlijam Manilā, Filipīnās. 20 delegāti, novērotāji un pasaules pretkomūnistisko organizāciju pārstāvji bija pulcējušies no visiem kontinentiem. Āziju pārstāvēja Austrālija, brīvā Ķīna, Ceilona, Filipīnas, Hongkonga, Indija, Indonēzija, Japāna, Jaunzēlande, Koreja, Laosa, Makao, Malēzija, Rikujusa, Taizeme un Vjetnama. Vidējos austrumus — Irāna, Jordāna, Libanona, Saudiarābija un Turcija. Afriku — Kongo, Lesoto, Liberija, Malagasija, brīvo Eiropu — Anglija, Beļģija, Dānija, Francija, Grieķija, Malta, Norvēģija, Portugale, Vācija un Zviedrija, apspiesto Eiropu — Baltkrievija, Bulgārija, Latvija un Ukraina, Ziemeļameriku — ASV un Kanada un Latīņameriku — Argentina, Brazilija, Ekvadora, Elsalvadora, Kuba, Kolumbija, Meksika, Nikaragua, Paragvaja un Urugvaja. Saprotamu iemeslu dēļ iztrūka Čīles delegācija.

Kārtojot techniskas formālitātes, jau labu laiku pirms konferences, WACL nodaļa Filipīnās rakstīja, lai es uz konferenci ņemot līdz Latvijas karogu. Tā bija iepriecinoša ziņa. Bez Latvijas karoga vēl ceļa somā ieliku galda plāksnīti ar uzrakstu „Latvija" un galda standartiņu.

Filipīnās ierados 20. jūlija pēcpusdienā kopā ar Baltkrievijas un Jaunzēlandes delegātiem. Sagaidīšana lidlaukā pārsteidza, jo ļoti atgādināja kaŗa apstākļus Saigonā. Pie lidmašīnas kāpnēm mūs sagaidīja konferences sekretariāta darbinieki un divi bruņoti kaŗavīri. Esmu pārliecināta, ka pārējiem lidmašīnas pasažieriem radās iespaids, ka mūs apcietina. Pēc ātras formālitāšu nokārtošanas steidzāmies uz limuzīnu, kas policijas automašīnu pavadībā mūs aizveda uz viesnīcu. Viesnīcas četri stāvi bija rezervēti konferences dalībniekiem un, tāpat kā Saigonā, arī šeit bija ļoti stingra armijas sardze. Konferences laikā, vairākkārt šķērsojot pilsētu un redzot uz sētām un māju sienām uztrieptus saukļus, sirpju un āmuru ielogotus, kļuva skaidrs, kādēļ Filipīnu valdība bija rūpējusies par tik stingru apsardzi. Sarunājoties ar delegātiem, bija jūtama elektrizēta atmosfaira, jo visu prātus nodarbināja prezidenta Niksona paredzētā viesošanās sarkanajā Ķīnā. Atklāto sašutumu par gaidāmo notikumu izteica gandrīz visi Āzijas delegāti. Brīvās Ķīnas delegāti, jau pirms konferences sākuma, aicināja pārējo delegātu grupas uz pārrunām un izskaidroja brīvās Ķīnas nostāju iepretīm ASV jaunajai politikai. Nu vairs apspiesto tautu delegāti nebija vienīgie, kas meklē sabiedrotos sava viedokļa aizstāvēšanai. Brīvās Ķīnas delegāti ir vienmēr aizstāvējuši apspiesto tautu tiesības uz brīvību, tādēļ ar apspiesto tautu pārstāvjiem brīvās Ķīnas delegāti panāca ātru vienošanos.

21. jūlija pēcpusdienā delegāti devās uz varoņu kapsētu nolikt vainagu. Pa ceļam piestājām arī kapsētā, kur guldīti Otrā pasaules kaŗā kritušie amerikāņu kaŗavīri. Filipīnu kaŗavīru atdusas vieta mazliet atgādināja Latvijas Brāļu kapus ar savu skaisto iekārtojumu un mūžīgās uguns lāpu priekšplānā. Pie kritušo kaŗavīru pieminekļa stāvēja armijas goda sardze. Noliekot vainagu, atskanēja šauteņu zalvju saluts. Pēc ceremonijas uz brīdi apstājos pie mūžīgās uguns un pieminēju kaŗavīrus, kas krituši cīņās par Latvijas brīvību.

27. jūlija rītā delegāti devās nolikt otru vainagu, šoreiz pie Filipīnu nacionālā varoņa Rizala pieminekļa, kas atkal, pārsteidzošā kārtā, atgādināja Latvijas Brīvības pieminekli, jo Rizala pieminekļa pamatā ir granītā cirsti brīvības cīnītāju tēli. Pie pieminekļa delegātus sagaidīja Filipīnu flotes admirālis un goda sardzē stāvēja flotes virsnieki. Pēc vainaga nolikšanas, delegāti devās uz Malakanangas pili pieņemšanā pie Filipīnu valsts prezidenta Ferdinanda Markosa. Kopā ar prezidentu, greznajā pils pieņemšanas zālē, ieradās viņa dzīvesbiedre un trīs bērni. Vispirms Maltas delegāts prezidentam pasniedza savas valdības balvu — ordeni. Prezidents, apsveicot delegātus, teica, ka WACL un APACL konferences šogad notiek laikā, kad pasaules pretkomūnistiskie cīnītāji ar bažām vēro internacionālā komūnisma doktrīnu iezīmes brīvās pasaules domāšanas gaitā. Šķiet, ka brīvā pasaule ir aizmirsusi, ka Maskavas un Pekingas mērķis ir demokrātisko instituciju iznīcināšana. Visā pasaulē un sevišķi Āzijā komūnistu infiltrācija ir rūgta reālitāte, sevišķi Filipīnās komūnistu pagride strādā ļoti aktīvi. Prezidents izteica cerību, ka WACL/APACL konferenču darbs atbalsosies visā pasaulē, aizsniedzot arī tos, kas ir spiesti dzīvot komūnistu jūgā. Viņš pateicās WACL/APACL vadībai, konferenču organizētājiem un delegātiem par darbu, ko tie veic komūnisma apkarošanā. Pieņemšanas laikā pasniedzu prezidentam Alfreda Bērziņa grāmatu „Koeksistences divkosība" un pieminēju grāmatas satura nozīmi pašreizējos politiskajos apstākļos, kad vairums brīvās pasaules valstu pastiprināti kultivē sadraudzības politiku ar komūnistu varas centriem Maskavu un Pekingu. Īsumā pastāstīju par grāmatas autora gaitām. Prezidents teica, ka grāmatu lasīšot ar interesi.

E. Rodze-Ķisele konferences laikā pasniedz Filipīnu valsts prezidentam Ferdinandam Markosam Alfreda Bērziņa grāmatu „Koeksistences divkosība".

Vai mēs gribam palikt latvieši?

ANGELIKAS GAILĪTES RAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" JAUNAJAM MĀCĪBAS GADAM SĀKOTIES

Mūsu tautas dzīvība bieži ir bijusi apdraudēta. Latvijas ģeografiskā stāvokļa dēļ pie jūras, starp Rietumiem un Austrumiem, tai pāri ir drāzušies nežēlīgi kaŗi. Un tagad, tā sauktajos „miera laikos", latviešu tautas stāvoklis ik gadus kļūst kritiskāks. Atkal un atkal nāk prātā mūžībā aizgājušā archibīskapa Teodora Grīnberga atzinums: „Ienaidnieki grib mūs iznīcināt, draugi grib mūs asimilēt, bet mēs gribam palikt latvieši."

Tā tas bija pirms apmēram pusotrām gadu desmitīm. Un ar laiku apstākļi kļūst arvien bīstamāki, dzimtenē — pastiprinoties okupantu mērķtiecīgai pārtautošanai, trimdā — pieaugot vides ietekmei īpaši uz tiem, kas tēvu zemi, kā viņi paši saka, redzējuši vienīgi fotografijās un kas apkārt dzird tikai svešu valodu.

Šādos apstākļos mēs nevaram beigt atgādināt ģimenes un latviešu skolas nozīmi. To ir atzinušas mūsu vispārējās lielās, kā arī lokālās organizācijas zemēs, kur dzīvo latviešu trimdinieki. Šīs organizācijas, cik vien spēdamas, atbalsta latviešu skolas ne vien garīgi, bet arī materiāli.

Ar prieku varam konstatēt, ka latviešu skolas Kanadā — te īpaši minamas Hamiltona un Toronto — darbojušās jau 21 gadu. Tas nebūtu iespējams, ja nebūtu vecāku, kas savus bērnus grib audzināt par latviešiem, un ja skolotāji nestrādātu aiz tīra nacionālisma, ziedodami savu brīvo laiku sestdienās, jo vismaz pirmajos gados viņi labi ja saņēma „tramvajnaudu". Darbu apgrūtināja mācībām nepiemērotās telpas.

Hamiltonas latviešu skolu nodibināja skolotāja Elza Gulbe, kas joprojām ir šīs skolas vadītāja.

Toronto latviešu skola dibināta 1950. gada 6. septembrī tā laika Toronto latviešu biedrības priekšnieka A. Kļaviņa ierosmē, un tās pilnais nosaukums ir Toronto latviešu biedrības sestdienas skola. Tā darbu sāka ar apmēram 60 skolēniem pārzines M. Matīsas vadībā. Pirmās skolotājas bija R. Skuja un M. Udrovska.

Skola ir paplašinājusies un veidojusies, līdz šim pieaugot skolēnu un skolotāju skaitam. Saziņā un sadarbībā ar LNAK Izglītības daļas vadītāju J. Mežaku. pārstrādāta un uzlabota mācību programma, iegādāti mācību līdzekļi.

Skolotājai un pārzinei M. Matīsai 1955./56. mācību gadā darbu atstājot, par pārzini izraudzīja Austru Martinsoni, kas šos pienākumus nepārtraukti veic līdz šim.

Jau 60-to gadu vidū skolā mācījās nepilni 400 skolēnu un darbojās pāri par 20 skolotāju. Telpas Latviešu namā kļuva nepietiekamas.

Materiāliem apstākļiem uzlabojoties, TLBS skola kopš 2½ gadiem atradusi piemērotas gaišas telpas Toronto pilsētas skolā, 61 Davenport Rd.

TLBS skolā ir arī sporta nodarbības ar nepieciešamiem aparātiem. Nodibināta Koklētāju grupa. Kā jau savā laikā „L. A." atzīmēts, skolēniem ir savs žurnālītis „Auseklītis", kurā viņi, sākot ar vismazākajiem (bērnu dārzs), turpinot līdz augstākajai klasei, ievieto savus zīmējumus un sacerējumus, kas liecina par audzēkņu pašdarbību, skolā iegūtajām zināšanām un prasmi likt tās lietā.

Notiek skolas svētki un svinīgi akti ar skolēnu aktīvu piedalīšanos. Skolas vadība centusies iesaistīt darbā aizvien jaunus skolotājus, lai vecākajiem darbiniekiem aizejot atpūtā, nepietrūktu mācības spēku. Jauno vidū ir vairāki Toronto Latviešu ģimnazijas absolventi. Visi skolotāji iet darbā ar prieku un to veic apzinīgi, tā ka 1970. gadā skola varēja ar lepnumu atskatīties uz nostrādātiem 20 gadiem. 1970./71. mācību gadā skolu beidza 34 skolēni un patlaban tai ir 517 absolventu.

Skolēni mācās skaidru latviešu valodu. Viņi tur iegūst draugus un ieaug latviešu sabiedrībā. Turpinot mācības Latviešu ģimnazijā, spējīgākie un uzņēmīgākie tā sagatavojas par nākamajiem latviešu sabiedrības darbiniekiem. Tas viss rada prieku un cerības.

Diemžēl, tā ir tikai lietas viena puse. Mums jātur acis vaļā un jāapskata latviešu stāvoklis visumā. Tur mums atklājas cita aina. Arī aptuveni lēšot (vēl trūkst pilnīgu statistisku datu), TLB skolā pagājušajā mācību gadā mācījušies tikai 60 — 65% bērnu attiecīgā vecumā, un bēdīgākais tas, ka jaunākajās klasēs viņu skaits katastrofāli samazinās. Pašlaik bērnu dārzā tikai ap 10, kur agrāk bija pāri par 20; pirmskolā nepilni 10, kur nesen bija pie 40. Turpretī abām augstākajām ir parallēlklases ar pāri par 40 skolēniem.

Cerams, ka nākamā 1971./72. māc. gada sākumā zemākajās klasēs audzēkņu skaits vēl pieaugs, tomēr grūti paredzēt, ka tas sasniegs agrāko līmeni.

Šķiet aplami to izskaidrot ar dzimstības samazināšanos vien. Vaina meklējama nacionālās pašapziņas pieaugošā trūkumā, piemērošanās apkārtnei pastiprinājumā ne vien bērnos, bet arī vecākos, citiem vārdiem, asimilācijā.

Materiālai labklājībai vairojoties, nodilis tautiskais pašlepnums! Tā vietā pieaugušas pielāgošanās tieksmes. Uzmācas domas par kādreizējiem kārkluvācietības laikiem... Daži vecāki pat sarunājās ar bērniem svešā mēlē. Piemirstas latviešu skola, latviešu sarīkojumi.

Negribas tomēr pielaist varbūtību, ka latvieši brīvībā dzīvodami, labprātīgi tieksies ieplūst tautību kausētājā katlā. Ir laiks vēl apdomāties. Latviešu skola gaida latviešu bērnus.

Angelika Gailīte

Jauns Igaunijas goda konsuls Kanadā

Šajās dienās par Igaunijas goda konsulu Kanadā apstiprināts 48 g. v. Ilmars Heinsū (Heinsoo), kas stājies sava priekšteča Dr. J. Markus vietā. Viņa birojs atrodas Toronto (261 Davenport Road). Jaunais goda konsuls ir plaši pazīstams vietējās baltiešu aprindās ar savu līdzdarbību Baltijas tautu federācijā Kanadā, sabūdams šajā organizācijā vairāk kā desmit gadu no vietas, pēdējā laikā ieņemot vicepriekšsēža amatu. Protams, Heinsū visplašāk pazīstams Toronto igauņu sabiedrībā, jo turpat divus gadus viņš vada Igauņu centrālo apvienību, kuras funkcijas ir līdzīgas LNAK darbībai Kanadā. Bez tam Heinsū vada arī savu apdrošināšanas biroju un aktīvi piedalās jaunkanadiešu pasākumos. Viņš ieradies Kanadā no Anglijas 1951. gadā kopā ar dzīvesbiedri Margo un diviem dēliem. Oficiāli savā jaunajā amatā stājās jau sākot ar 13. augustu, bet kā Heinsū paskaidro, „man nācās gaidīt desmit mēnešu uz Kanadas valdības apstiprinājumu". Mūsu ziemeļu kaimiņvalsts konsuls vispirms nolēmis atjaunot kontaktus ar kanadiešu politiķiem un valdības locekļiem Otavā, kā arī uzsākt no jauna dokumentu kārtošanu. Tuvākās dienās viņš paredzējis doties uz Ņujorku konsultēšanās nolūkā ar Igaunijas konsulu Amerikas Savienotajās Valstīs. Pēdējais solījis savu atbalstu Toronto biroja izveidošanai. Imars Heinsū aktīvi līdzdarbojas arī igauņu kaŗa veterānu asociacijā.

A. K.

Ilmars Heinsū (Heinsoo), jaunais igauņu goda konsuls Toronto

Vai Britanija iestāsies Eiropas koptirgū

Pēc Pompidū un Hita apspriedes Parīzē un Anglijas pārstāvja Ripona vienošanās ar koptirgus pārstāvjiem Briselē aizjūŗas laikrakstos jau parādījās virsraksti „Britanija iestājas Eiropas koptirgū". Patiesībā Anglija vēl ļoti tālu no tā, — un 50% ir par to, ka tā tajā neiestāsies. Ja Anglijā notiktu tautas nobalsošana par šo jautājumu, kā daudzi prasa, ⅔ iedzīvotāju nobalsotu pret Eiropas koptirgu. Bet tautas nobalsošana nepieder pie britu tradicijas, un abu lielo partiju vadītāji jau izteikušies pret to: Anglijā visu nosaka parlaments.

Parlamentā koptirgus ideja var negūt balsu vairākumu — vai arī tikai niecīgu vairākumu. Pašā valdības partijā ir daudz koptirgus pretinieku, piemēram, demagoģiskais, bet diezgan populārais Pauels, kurš pirms kāda laika apmeklēja Franciju, lai arī tur aģitētu pret Anglijas iestāšanos koptirgū. No sava posteņa atteicās pat viens no Hīta ministru kabineta locekļiem, skots pēc tautības, jo arī viņš ir pret koptirgu. Lēboristu partijā koptirgum rodas arvien vairāk asu pretinieku, un pat daži no agrākiem koptirgus aizstāvjiem pāriet pretējā pusē. Partijas līderis Vilsons ilgu laiku klusēja. Viņa stāvoklis bija visai grūts. Būdams ministru prezidents, viņš ievadīja sarunas par iestāšanos koptirgū, un pēc ilgas kaulēšanās sasniegtie noteikumi tagad ir tādi, kādus vēlējās Vilsona kabinets. Bet visspēcīgo arodbiedrību vadītāji ir noteikti pret koptirgu. ja. Vilsona pretinieki gan norāda, tad arodbiedrību balsis nākamās vēlēšanās varētu lēboristu partijai zust. Būtu apdraudēts arī Vilsona līdeŗa postenis partijā, jo lēboristu vairākums ir koptirgus pretinieki. Pret koptirgu ir viss partijas kreisais spārns (arī angļu komūnistu partija). Bet Vilsons ir ļoti izveicīgs politiķis un jau atradis izeju no neveiklā stāvokļa. Viņš beidzot atklāti deklarēja, ka neieskata iestāšanās noteikumus par pieticīgi izdevīgiem pašreiz, kad Anglijā valda bezdarbs un inflācija. Vilsona pretinieki gan norāda, ka viņš, acīm redzot, norūpējies par savu stāvokli partijā un tās izredzēm nākamajā vēlēšanu cīņā, bet ne par Anglijas stāvokli un izredzēm nākotnē.

Daudz atkarās arī no tā, kā norisināsies balsošana parlamentā. Varbūt abu lielo partiju vadoņi pieprasīs stingru partijas disciplīnu balsošanā, kaut gan jašaubās, vai viņiem to izdosies panākt. Tādā gadījumā abās partijās daudziem būtu jābalso pret savu pārliecību.

Skotu nacionālistu partijas locekļi ir asi koptirgus pretinieki, un vispāri Skotijā koptirgus ideju kaislīgi apkaŗo. Lēboristu partijas locekļi prasa jaunas parlamenta vēlēšanas, lai tauta varētu izteikt savu gribu. Tādā gadījumā viņi cer iegūt vairākumu parlamentā, izmantojot iedzīvotāju noskaņojumu pret koptirgu. Pēdējais lēboristu un arodbiedrību vadītāju lēmums — uzsākt 3 mēnešu „kaŗa gājienu" pret koptirgu un gadskārtējā lēboristu un arodbiedrību konferencē rudenī ierosināt pieņemt lēmumu pret Anglijas iestāšanos koptirgū. Spriežot pēc ārzemju preses ziņām, šis lēmums atstājis aukstas dušas iespaidu uz sociālistu partijām Eiropas valstīs, kuŗas atbalstīja Anglijas pievienošanos koptirgum. Nevar noliegt, ka lēboristu partija ir sašķēlusies: pret Vilsona uzskatiem ir vairāki populāri lēboristu partijas locekļi un pat viņa agrākā kabineta ministri. Cīņa rudenī parlamentā norisināsies „uz dzīvību un nāvi", — un risinās jau tagad sabiedrībā un presē. Ir savādi, ka tagad, kad nav vairs Degolla „veto" pret Britanijas pievienošanos koptirgum, pašu britu starpā ir tik daudz iebildumu pret to. Antipatijai pret koptirgu ir saimnieciski, politiski un psīcholoģiski cēloņi.

Galvenais iebildums pret koptirgu ir cenu celšanās, sevišķi uzturvielām. „Namamātes iepirkšanās soma", kā liekas, ir sagādājusi konservātīvo partijai necerētu uzvaru pēdējās parlamenta vēlēšanās — un tā ir svarīgs faktors praktisko britu noskaņojumā. Kādēļ arodbiedrības ir pret koptirgu? To diezgan skaidri pateikuši daži viņu vadītāji. Anglija gatavojas iestāties tādu valstu apvienībā, kur arodbiedrībām nav tik lielas varas kā Anglijā. Paredzams, ka koptirgū darba spēkam būs brīvas pārvietošanās tiesības no valsts uz valsti, tātad, Anglijas streikotāji vairs nevarēs tādā mērā paralizēt saimniecisko dzīvi savā valstī, jo viņiem varēs ātrast aizstājējus tajās Eiropas valstīs, kur ir darba spēlijā). Pēdējos 6 mēnešos ar streikiem zaudētas 11 miljonu darba dienu, t. i. 2 reizes vairāk nekā iepriekšējā gadā. Šķiet, ka grūti būs atrast jebkur lielāku „streikošanas brīvību".

Runājot par politiskiem iebildumiem, vairums britu nevēlas tikt ievilkti iespējamos kaŗos Eiropā. Anglijā ir daudz naivo, kas domā, ka raķešu laikmetā insulārais stāvoklis glābs viņus kā līdz šim, un nākošā pasaules kaŗā tie varētu palikt neitrāli. Daudziem ir bail arī no spēku samēra koptirgū. Anglija ieradusi „valdīt" resp. īstenot savu gribu, bet koptirgū tai stāvēs pretim franču un vācu sabiedrība ar franču kā dominējošo valodu. Ar lielu sašutumu koptirgus pretinieki ir jau pacēluši valodas jautājumu, jo angļu valoda esot pasaules valoda. No malas raugoties, jāatzīst, ka koptirgū briti

(Beigas 7. lpp.)

LATVIJA

65. N-RS. SESTDIENA, 1971. G. 11. SEPTEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvoklī un vakaros): Krišs Sīdars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $8.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$8.40 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārī $1.- par katru datumu vienā numurā.

Jocīgas domas par sievietēm

— Sieviešu lielākais spēks meklējams faktā, ka viņas vienmēr izvēlas visnepiemērotākos brīžus, lai jautātu lietas, uz kuŗām tik un tā nav iespējams atbildēt.

— Starpība starp kāda vīra mīļāko un sievu meklējama vīra ienākumos. Tikai tad, ja viņš nespēj sev mīļāko atļauties vai vairs nespēj to, viņš precas.

— Sievietes no saviem vīriem nekad nešķirtos smieklīgu iemeslu dēļ, ja viņas iepriekš tikpat smieklīgu iemeslu dēļ nebūtu precējušās.

— Ja kāds vīrietis kādu cilvēku atzīst par simpatisku, tad tādēļ, ka viņš par to ir labos ieskatos. Ja kāda sieviete kādu cilvēku atzīst par simpatisku, tad tādēļ, ka tas par viņu ir labos ieskatos.

— Dažas sievietes dzīvokli tik ilgi pārveido, kamēr tas patīk vīriem. Pārējās sievietes tik ilgi pārveido savus vīrus, kamēr tie dzīvoklī iederas.

— Ja kāda sieva vēlas, lai viņas vīrs vakaros paliktu mājās, tad viņai pašai kaut kur jāiziet.

— Dažs labs vīrietis iekritis tikai tādēļ, ka dažā labā dāmu blūzē ielikts kaut kas tāds, ko daba nav dāvinājusi.

— Ir bijuši vīrieši, kuŗi kādu dienu iegādājušies acenes, lai savas sievas varētu labāk redzēt, bet tad acenes atkal ātri noņēmuši un nav vairs lietojuši.

— Sievietes visvairāk jaunojas par to, ja kāds iedrošinās viņām pateikt, ka tās par kaut ko jaunojas.

— Ir ikdienišķas un pikantas sievietes, tāpat kā ir ikdienišķi un pikanti ēdieni. Pikantais, varbūt, vairāk modina apetītu, bet tas nav katru dienu baudāms.

— Dažas meitenes dzīvē tikai tādēļ strauji kāpj augšup, ka pratušas īstajā brīdī krist.

Ir apburošas sievietes ar nepievilcīgiem tērpiem ap ķermeni. — Ir arī apburoši tērpi, kuŗi apņem nepievilcīgas sievietes.

Piezīme: Visas dalīā dzimuma pārstāves, kuŗas par augšējām domām būtu sašutušas, aicinātas šo grēku pierakstīt un pie atbildības saukt vācu autoru un prātnieku Viktoru Bergu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

„ĀBEČU KAŖI"

Mūsu sabiedrībā arvien vēl notiek dzīvas debates par lasīt mācīšanas metodēm. Nesen kādā rakstā mācītājs Voldemārs Rolle pārmeta diskutētājiem, ka viņi nav painteresējušies par šīsdienas atzinumiem, domādams amerikāņu zinātnieku pētījumus angļu valodas lasīt mācīšanā. Bet vai cienījamais mācītājs, sekojot tā saucamiem „ābeču kaŗiem" (Zariņu Jāņa terminoloģijā), nav nemaz pamanījis manus atkārtotus paskaidrojumus, ka angļu valodai ir vēsturiskā rakstība, kurpretim latviešu valodai — fonētiskā rakstība? Kas labs angļu valodas lasīt mācīšanā, galīgi neder latviešu valodas lasīt mācīšanā. Visas progresīvās valstis, kur lieto valodu ar fonetisko rakstību, vēl šo baltu dienu praktizē ar ļoti labām sekmēm veseluma jeb analitisko lasīt mācīšanas metodi. Minēto metodi atklāja Arturs Kerns, vācu paidagogs, ap 1927. gadu. Šī metode vairāk kā 40 gadu pieredzē izrādījusies tik sekmīga, ka nav nekādas vajadzības pēc kādas citas jaunas metodes.

Lai gan Latvijas valsts neatkarības laika skolās lasīt mācīšanas metode bija skaņošanas jeb sintētiskā metode, progresīvie skolotāji jau tad pielietoja veseluma jeb analitisko metodi. Angļu valoda ar savu vēsturisko rakstību nokļuvusi strupceļā; viņiem nepalīdzēs nekāda jauna metode, arvien būs grūti lasīt iemācīties. Pēc manas pieredzes tie latviešu bērni, kuŗi apgūst lasīt māku latviešu valodā pirms viņi 6 gadu vecumā mācās lasīt angļu valodā, viegli tiek galā. Piemēram, kāds zēns, kas 5 gadu vecumā jau tekoši lasīja latviešu valodā, apmācīts pēc veseluma metodes, pirmajā klasē vietējā skolā apguva lasīt māku arī angļu valodā.

Nav nekāds brīnums, ka bērni, mācoties ar grūto lasīt iemācīšanos, dažs saslimst ar neiroloģiskiem traucējumiem. Ne veseluma metode vainīga dažu bērnu saslimšanā ar disleksiju, bet gan grūtā lasīt mācīšanā angļu valodā ar vēsturisko rakstību, tāpat garās stundas skolā: pirmā klasē 6 gadus vecs bērns pavada 8 stundas skolā! Nezinu neviena gadījuma, kur bērns, mācoties lasīt latviešu valodā pēc veseluma metodes saslimtu ar disleksiju.

Eleonora Upatniece,
bij. Rīgas pilsētas Paidag. psīcholoģijas institūta skolu psīcholoģijas daļas vadītāja.

★

DV MONTREALAS NAMS

„Latvija Amerikā" 24. jūlija 58. numurā atreferējumā par DV 2. globālajām dienām, attieksmē uz organizācijai piederošiem nekustamiem īpašumiem lasāms. „Otrs DV nams Kanadā ir DV Montrealas nodaļai, uzcelts uz kāda tautieša dāvinātā zemes gabala, ap 50 jūdzes ārpus pilsētas, kuŗa vērtība, izbūvē ieguldot pašu darba spēku, pašreiz ir ap 10.000 dolaru. Nams gan izmantojams vienīgi vasarās."

Īstenībā zemes gabalu DV Montrealas nodaļai dāvināja V. un J. Janitēni, viņi dāvināja vēl otru zemes gabalu izlozei, lai rastu līdzekļus nama tālākai izbūvei. Nams ir sasniedzams un paredzēts izmantot kā vasarā, tā ziemā.

J. Gributs,
DV Montrealas nodaļas valdes priekšsēdis

★

MŪSU JAUNATNE DARA PRIEKU

„Latvija Amerikā" 16. jūnija n-rā, 1. un 4. lappusē, ievietotās TLB sestdienas skolas 20. izlaiduma bildes (foto J. Liģers) liek sirdī rasties priekam: mūsu jaunatne te godam ģērbusies un uzposusies. Ievērojot vēl zināšanas, ko skolas absolventi guvuši, jāsecina, ka mūsu jaunatne paliks latviska. Paldies pelnījuši kā absolventi, tā skolotāji un vecāki. Lai latviešu skolas, jauno mācības gadu uzsākot, tikpat sekmīgi turpina savu latvisko audzināšanas darbu, tad mūsu jaunatne mums nepazudīs.

V. Šņornieks, Hamiltonā

★

VAJADZĒTU PILNA KURSA VIDUSSKOLU

Mums, latviešiem, vajadzētu nopietnāk padomāt, kā vairāk palīdzēt mūsu jaunajai paaudzei, atveŗot ASV vai Kanadā pašiem savu pilna kursa latviešu vidusskolu. Jaunatne būtu ļoti pateicīga. Mūsu pašreizējie materiālie apstākļi to atļauj. Arī valsts, šķiet, nāktu palīgā, ja latviešu organizācijas nopietnāk padomātu. Šādas skolas jau ir krieviem, lietuviešiem un vāciešiem.

J. R., Detroitā

■ Ņujorkas „News" informē par kādu izkārtni Springfīldas, Tenesijā, preču nama skatlogā, kuŗā izteikts aicinājums: „Ziņojiet mums, lūdzu, ja jūs precaties, gaidāt bērnu, šķiraties vai mirstat, — mēs jūs visos šais gadījumos lēti apgādāsim ar visu nepieciešamo!"

Etnografisko grupu pārstāves savos tautas tērpos Toronto karnevāla parādē, no kreisās: Miss Belo-Russia, Philiphines, Austria, Latvia (Veronika Jauna) un Slovenia. Ontario ezera centra salā „Miss Latvia" bija Baiba Rubesa. Pavisam piedalījās 20 etnisko grupu reprezentantes.

(129. turpinājums)

„Tad viņi sapārojās cits ar citu, bet ķēniņiene, kas bija palikusi viena izsaucās skaļā balsī: „Šurp pie manis, kungs Saīd!" Tad no tuvākā koka zariem nolēca apslienājies melnmoris, acis valbot un baltos acu ābolus rādot, patiesi riebīgs skats. Pārdroši viņš tai gāja klāt, apsita rokas ap kaklu, kamēr viņa to kāri skūpstīja, tad viņš viņai apmeta kājas kā pogu cilpā apmetas ap pogu, to guva un baudīja."*)

Šahrijārs, kuŗam brālis notikumu izstāstījis, negrib dzirdētajam ticēt, līdz viņu pārliecina paša acīm redzētais. Nu Šahrijārs neprātīgās dusmās pavēl ķēniņienei, laulības pārkāpējai, nocirst galvu, bet pats nogalina visas savas piegulētājas un viņu mamelukus, un tā tālāk un joprojām, līdz stāstīšanu pārņem „īstā" Šeherazade.

Benuā pārnesa nule atstāstīto skatuves dejās ar Rimska-Korsakova mūziku, Fokina choreografiju un Baksta dekorācijām un kostīmiem, Idai Rubinšteinai tēlojot Zodeidi — ķēniņa pirmo sievu, Vaslavam Nižinskim — vergu-mīlnieku.

Tāda īsumā ir Šeherazades tapšanas vēsture, tā baleta tapšanas vēsture, kas pieveica Parīzi ar nepieredzētu sajūsmu, ko šis balets izraisīja. Libretists Benuā rakstīja, ka Ida Rubinšteina bijusi „absolūti neatdarināma ... lepnā, viltīgā un neapvaldītā kaislē", un ka Nižinskis kā vergs-mīlnieks bijis „puskaķis, pusčūska, velnišķi veikls, sievišķīgs un tomēr pilnīgi šausminošs". Austrumnieciska fābula, krievu mūzika, ebrējietes un poļa dejas, ebrēja dekorācijas un kostīmi, „latiņa" librets. Viss kopā skatītājus aizveda „tālāk par sapņiem."

Vājākais elements šai sniegumā bija Rubinšteina (1889—1960), bagātas ebrēju ģimenes atvase, kuŗai nebija klasiskās baleta skolas, bet kuŗa bija privāti mācījusies pie Fokina. Deju viņa nepārvaldīja, viņa varēja izteikties tikai ar kustībām un mīmiku.**) Nižinskis, turpretim, ar saviem „putna kauliem" un stingro klasisko skolu bija nepārspējams, nepārspējams bija arī Baksts ar savu skatuves un dejotāju ietērpu. Bet viens atzīmējams jau tagad: dekorācijām, kuŗām bija jāizceļ un jāpadziļina fābulas vizuālais sniegums, nebija nekā kopēja ar tām dekorācijām, ko Kuga bija pagatavojis Ugunij un naktij. Nebija tādēļ, ka Kuga nebija vēlējies sekot Raiņa Spīdolai, kuŗai varētu būt kas kopīgs ar Zodeidu, bet gatavojis skatuves ietērpu un kostīmus Pumpura Lāčplēša poēmai.

Turpināsim Šeherazades uzveduma analizi. Uzvedumā viss saskanēja: mūzika ar kustībām, kustības ar tērpiem, tērpi ar dekorācijām, skaņa ar redzi, redze ar skaņu. Bet kam par godu? Atbilde: kaisma kaismai, kaire kairei. Balets balstās uz pseudoaustrumniecisku mūziku, pseudoaustrumnieciskām dejām, pseudoaustrumnieciskām dekorācijām — erotikas aigidā.

**) Drīz vien pēc premjēras Djagiļevs Rubinšteinu aizstāja ar īstu baletdejotāju — Tamaru Karsāvinu.

Ja Kugas dekorācijām bija modināt varoņu garu, Baksta dekorācijām bija modināt baudkāri. No tā vien varētu secināt, ka Kugas un Baksta dekorācijām būtu jābūt atšķirīgām. Bet vai tās patiesi bija atšķirīgas? Redzēsim.

Ko Šeherazades baleta radītājs bija vēlējies panākt? Par to šaubu nevar būt — aistētisku saldkaires pārdzīvojumu. Baletā, tāpat kā Tūkstoš un vienas nakts fābulā nav runas par mīlestību, par liktenīgu kaisli vai aizraušanos. Uzvedumam jātēlo saldkaire kā saldkaire, orģija kā orģija, spazma kā spazma. Ir. Nav. Bija. Bet mākslas aistētika glābj arī šo bezgala nabadzīgo, barbarisko „saturu" no pazudināšanas. Baletā ir tikai viens mirklis, kas liecina par cilvēcīgu pieeju stāstam, tas ir mirklis, kad Šahrijārā cīnās divi jūtu uzbangojumi: piedot vai atriebt? Piedot vaininiecei, kas, skūpstot viņa roku, lūdz piedošanu, vai atriebt savu godu"?

Kad Zobeide redz sultāna acīs nāves spriedumu, viņa pati dara sev galu.

Par spīti tam, ka šī sultāna vilcināšanās, šaubas un iekšējā cīņa bija vienīgā cilvēcības kripata visā uzvedumā, balets tomēr nebija ne neķītrs, ne piedauzīgs, ne cinisks, nebija tādēļ, ka glābēji te bija tēlotāju nemaldīgā gaume un aistētiskais pacēlums mūzikā un dekorācijās, kā liecina tālaika jūsmīgā kritika, kas atbalsojas pat mūsdienās sacerētajā teātŗa vēsturē. Denī Bablē raksta:

„No visām Leona Baksta dekorācijām visslavenākās neapstrīdami ir tās, ko viņš devis Šeherazadei. Atliek tikai par jaunu pārlasīt tālaika kritiku, lai saprastu satraukumu un apbrīnas pilno sajūsmu, ko tās izraisīja. Arī še elementu sakārtojums, motīvu izvēle ir noteicēji. Harēma*) iespaids, tveicīgā gaisotne, liegā saldkaisle: priekšplānā kā ar nožēlu pacelta teltenes mala. Tā nokarās smaga, masīva un iezīmē smagu ielīkumu. Vai te jāsaskata — kā dara Andrejs Levinsons*) — „milzu telts mala"? Vai drīzāk dekorātīvs elements, kas konvencionāli izlietāts atmosfairas pastiprināšanai? Uz šīs malas (skatāmi) ornamentāli pārmērīgi palielināti motīvi. Šur un tur — kvēpinājas neparastu samēru vīrāka trauki. Aizvērtā ginaikeona***) pasaule ieslēgusies pati sevī, it kā saspiesta starp milzīgo zemi un zemajiem un nomācīgajiem griestiem (kas uzgleznoti uz prospekta). Dekorācijas cauraustas līknēm un arabeskām; Baksts, liekas, saspiežam kādas kompozicijas elementus, ko attīsta platumā, un pieskrūvējam uzmetumā gleznotās figūras zemei."****)

Tālāk autors uzskaita Baksta lietātās krāsas, ar kuŗām viņš žilbinājis skatītāju: kadmija gaiši sarkano, geranija sarkano, koraļļu krāsu, zilizaļo, kobaltzilo, lapislazuli, spoži melno, violeto, citrondzelteno, piesātināti oranžo, zeltu. Šīs krāsas, šis „krāsu buķetes" pārsteidza ar savu „jaunumu", jo līdz tam laikam Parīzes skatuves bija pieradušas pie pasteļkrāsām. Kritiķi runāja, ka to, ko Vāgners panācis ar skaņām, Baksts panācis ar krāsām. Pat Moriss Denī izsaucās: „Voilà de la couleur!" — Lūk, tā tikai ir krāsa!

---

*) The Book of the Thousand Nights and a Night, A plain and literal translation of the Arabian Nights entertainments made and annotated by Richard F. Burton, The Heritage Press, New York 1962, I & II, 6. lpp.

*) Harēms — arabu haran — tas, kas aizliegts: muhamedāņu mājās sieviešu puse islama zemēs, kur vīriešiem, izņemot vīru un dēlus, ieeja aizliegta.

**) Lavinsons, teātŗa kritiķis, kas rakstīja lielos krievu mēnešrakstos.

***) Gynécée — gynaikeion — sieviešu mītne senajā Grieķijā.

****) Denis Bablet, Esthétique générale du décor de théâtre de 1870 à 1914, Centre National de la Recherche Scientifique,

(Turpinājums sekos)

Sekmigi pabeigta Sanfrancisko Mazā teātŗa turneja

PLĀNOTS VĒL OTRS AUSTRĀLIJAS APMEKLĒJUMS

Sanfrancisko Mazā teātŗa turneja Austrālijā beigusies. ASV teātŗinieki piektajā kontinentā rādīja trīs lugas: Jana de Hortoga „Debesgulta", Albi „Stāsts par zvēru dārzu" un Anšlava Eglīša jaundarbu „Māris un Baiba". Skatītāju „Debesgultas" izrādē Sidnejā bija ap 400, kam sekoja labi apmeklēta izrāde arī Kanberā, pēc tam Melburnā divās izrādēs kopā bija 800 skatītāju. Šī atsaucība turpinājās arī Adelaidē un Pertā. Atceļā ASV ciemiņi iegriezās vēl Jaunzēlandē, kur Oklendā vēl izrādīja „Māris un Baiba". Pēc neparedzēti labi apmeklētām izrādēm nosegti ne tikai ansambļa trim dalībniekiem tālā ceļa izdevumi, bet turneja devusi arī atlikumu, tā ka runāts pat jau par otru Austrālijas apmeklējumu.

Par Sanfrancisko Mazā teātŗa izrādēm ievietojam Sidnejas latviešu teātŗa kritiķa K. Freimaņa recenziju, kuŗu saņēmām no mūsu Austrālijas redaktora Ed. Šmugaja. — Šie bija svētki skatuves un publikas attieksmēs; svētki, kad aktieŗa daudzkrāsainā spēle izsauc apbrīnu, bet prāts vēl ir spējīgs spriest. Svētki, kuŗos nebija ne asaru, nedz publikas prieka rēcienu. Publika bija iejūtīga Hartoga komēdijā, inteliģenta absurdā teātŗa skečā; un ar izkoptu humora sajūtu Anšlava Eglīša komēdijā. It kā aktieŗi no skatuves būtu pārmetuši zālei pāri smalkuma plīvuru. Atkal lieli teātŗa svētki.

Hartoga komēdija Debesgulta ir sava veida „episka" luga: tā izseko cilvēka 35 gadu laulības dzīvei ar tās priekiem un zīmīgākām problēmām. Tā ir kā mozaika, bez parastās drāmatiskās fabulas, un kopējs elements visiem skatiem ir tikai lugas divi raksturi. Pirmā aina ir „uzlādēta", bet pēc tam luga kļūst bīstama, jo var sākt garlaikot, ja apspēlē tikai virspusi. Šo lugu var pasniegt vai nu kā pārgalvīgi jautru dziesmu spēli, kādu to Brodveja inscenējumā redzējām Sidnejā, vai dziļāk izveidojot un padarot interesantus abus raksturus, kā to bija darījis režisors Laimonis Siliņš.

Brigitas Kauliņas Agnese ar savu ekstraverto, pilnasinīgo spēli, asumu, vitālitāti, jūtu intensitāti atgādināja, ko mēs pazīstam kā „new breed" aktrisi. Tālākajos skatos viņas tēls pamazām pārveidojās, paturos sākuma jūtu intensitāti, bet kas nu smeldza kā neatrisināta septīma Vēlāk, 5. ainā, kad Agnese ir apjukusi, šī jūtu intensitāte sakāpinājās līdz apslāpētai histērijai, kas kuŗu katru brīdi var eksplodēt. Un tomēr, šajā ap sevi nodarbinātajā tēlā gribējās redzēt (īpaši 5. ainā) vairāk cita dialoga, kas paslēpts zem teksta: gaišuma un smalkuma iepretim savam vīram, jo „Dievs ir mīlestība". Beigu skatā Agnese, varbūt, par jaunu kustībās, spēja sasniegt lugas emōcionālo kulmināciju.

Laimoņa Siliņa Mikus bija pretstats Agnesei. Sākumā viņš bija jūsmīgs introverts, kaunīgs romantiķis, intelektuāls, nenobriedis jauneklis, tāds „sprukstiņš" reizēm, kas iederētos farsā, bet kas pats sevi vienmēr redz no distances — no humora viedokļa.

Šis tēls nebeidz veidoties līdz pašam izrādes noslēgumam, un Siliņa spēle šajā lugā pieder pie vislabākā, ko mēs uz Sidnejas skatuves esam redzējuši. Kad 2. ainā Agnese ir tuvu dzemdībām, Mikus no ārpuses ir tipisks, nemierīgs tēvs, bet zem tā manām, cik ļoti Agnese ir viņam vajadzīga. Kad 3. ainā rakstnieku biedrība viņam rīko rautu un sieva šķiet pārāk vienkārša, humora sajūta Miku uz brīdi atstāj un redzam to apmulsušu: bravado un bailes. 4. ainā sākas ķezas ar bērniem. Mikus joprojām ir introverts, viņa jūtu izverdumi, tāpat kā Brāmsa mūzika, nekad nesasniedz kulmināciju. Kad 5. ainā Agnese apjūk bīstamajā vecumā, Siliņa spēle sasniedz neaizmirstamu smalkumu: vārdos nepasacītās rūpes par sievu, vecīgāka balss ar elēģisko pieskaņu, dzeju lasīšana, kuŗā humors ir atgriezies, bet ar citu kvalitāti — maigs, apvīts ar „Weltschmerz". Un lugas beigās rezignācija vecumam un jauna enerģija, kas no tā rodas. Ir sasniegta divu raksturu sinteze.

Šajā turnejā Laimonis Siliņš atestēja sevi par augstas klases režisoru. Viņam ir lieliska teipas izjūta, — cik tālu aktieŗiem jābūt vienam no otra, lai panāktu maksimālo drāmatisko efektu. Un šo attālumu viņš nemitīgi maina, līdz ko mainās apstākļi. Skatuve bija labi apspēlēta. Nebija vajadzīga nekāda griežamā gulta. Tā pati, kas bija, bija apspēlēta visādās variācijās. Temps bija jauneklīgi straujš sākumā, bet, skatuves tēliem kļūstot vecākiem, kļuva pamazām lēnāks un lēnāks. Varbūt var iebilst pret pārlieku tempa atslābumu 4. ainas sākumā.

Šī un abas pārējās bija izrādes, kad režisors bija atradis katram skatam noteikti iezīmētas līnijas, tā kā skatītājam nebija velti jāmeklē, ko režisors īsti grib parādīt, ko pasvītrot, kur kāpinājums sākas un kur tas pabeidzas.

Aktieŗi runāja dabīgu sarunas valodu, skaidri, precīziem uzsvērumiem un bagātību niansēs, bet, diemžēl, dažbrīd par klusu Sidnejas zālei. Bija arī sava tiesa gramatisku kļūdu.

Albī stāsts par Zvēru dārzu izveidojās vairāk par patoloģisku studiju nekā sociālu protestu. Varbūt, ka tā labi, jo absurdā teātŗa sociālo protestu mēs pēc 20 gadiem zinām jau no galvas: mēs savā paštaisnībā esam optimisti, pat laimīgi. Labi paēduši, apģērbušies, ar izteiktiem privātīpašuma uzskatiem un jaukā saskaņā ar sievu un draugiem. Patiesībā mēs neesam spējīgi nodibināt saskaņu un kontaktu ai suni, kur nu vēl ar cilvēku. Kā pēc cilvēki vispār izgudrojuši vārdu mīlestība, vai tas nav izsmiekls? Pat dzīvnieki ir vienaldzīgi, tāpat kā cilvēki. Un kā tur ir ar tiem hormoniem? Vai esam viņu varā? Tāda pasaule vai nu jānoārda līdz pamatiem vai arī tajā nav vērts dzīvot. Tā sakot, paša izvēle pēc temperamenta.

(Beigas 6. lpp.)

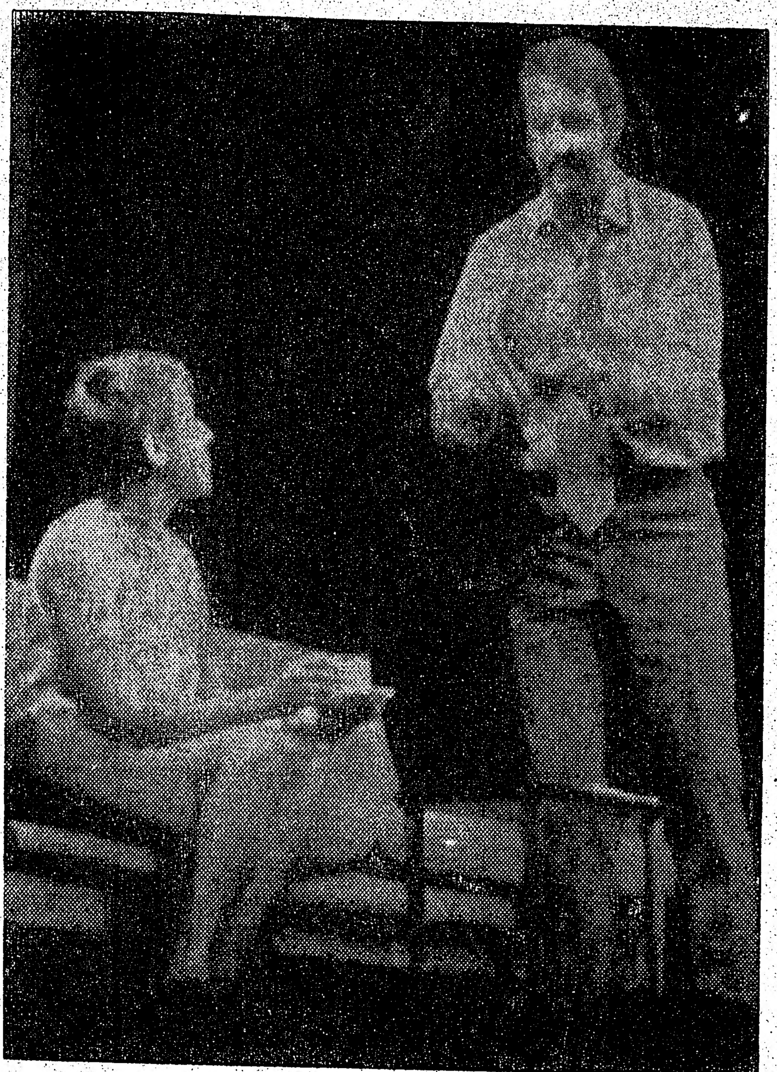

Brigita Kauliņa (Aldona) un Laimonis Siliņš (Ingus) uz Sidnejas latviešu teātra skatuves A. Eglīša komēdijā „Māris un Baiba".
Foto: J. Tilibs

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Jaunā Gaita, Nr. 84, rakstu krājums kultūrai un brīvai domai, apgāda Ceļinieks izdevums, redaktors L. Zandbergs, 68 lp.

„Curriculum Vitae", Anatols Kairys, komiska traģēdija 2 cēlienos, angļu valodā, Lithuanian Days (Lietuviu Dienos) izdevums, no lietuviešu valodas tulkojis A. Milukas. Uz grāmatas vāka iespiesti foto uzņēmumi no „Curriculum Vitae" pirmuzveduma Čikagā un grāmatas autora — lietuviešu lugu rakstnieka A. Kairys portrets, 88 lp.

Eduards Freimanis

JAUNIE DIEVNAMI

Jaunie dievnami atbalso
tūkstots skaņu no dzīves:
sērdieņu smieklus saulē,
zīlnieču teiksmas kalnos,
dzīvības viļņus bezgalībā
un skaidrības augšanu sāpēs.

Jaunie dievnami atblāzmo
gaismu tīrākās dzirkstis:
jūsmu zvaigznītes mīļotās acīs,
ievu baltumu tēvzemes dārzos,
Dieva gudrību māmuļas vaigos
un svētību mirēja lūpās.

DACE KĀRKLIŅA VIESOSIES ŅUJORKĀ

Ņujorkas latviešu koncertapvienība pie DV apvienības Ņujorkā uzsāk savu ceturto darbības sezonu Dr. Ulža Bluķa vadībā. Pirmais būs jauno mākslinieku — pianistes Andas Zirnītes un Daces Kārkliņas (soprāns) koncerts 24. oktobrī plkst. 5.30 Mazajā Carnegie. Nākošā gadā 29. janvārī, Kultūras dienu ietvaros, 29. janvārī paredzēts koŗa vai ansambļa koncerts. Par trešo koncertu, 16. aprīlī, notiek sarakstīšanās ar dažiem aizjūŗas māksliniekiem. Sakarā ar koncertzāles īres un citu izdevumu paaugstināšanos, koncertapvienībai bija jāpaaugstina sezonas 3 koncertu abonementu maksa uz 7 dol. gadā, atsevišķam koncertam atstājot līdzšinējo iejas maksu $3.50. Abonementus arī šajā sezonā kārtos A. Valters (1416 East 4. Street, Brooklyn, N. Y. 112 30), tālr.: DE 9-7305.

KULTŪRAS CHRONIKA

Sidnejā nesen 60 mūža gadus atzīmēja rakstnieks Mintauts Eglītis. Viņa pirmais stāstu krājums „Paziņas" iznācis 1943. gadā; 1946. gadā trimdā iespiests krājums „Meistara Celma kapella", kuŗai gadu pēc tam sekoja „Paaudžu pils" un „Pasta stāsti". Austrālijā Eglītis iekārtojis mazu spiestuvīti un apgādu, kuŗā iznākašas arī Zīverta lugas

Gleznotāja Laimoņa Mieriņa un skulptora - keramiķa Prīma īsbiografijas un darbu attēli uzņemti jūlija un augusta „Yorkshire Arts Association izdevumā. Prīms darbojas par lektoru paidagoģiskā koledžā Riponā, bet Mieriņš Krāmera mākslas kolledžā, Līdsā. — Parīzē veiksmīgas mākslas gaitas pavērušās Vilim Valdmanim, kuŗa patstāvīga darbu skate notika no 16. — 30. septembrim izcilajā Mouffe mākslas galerijā.

Pretmetu dzejnieks

TEODORS TOMSONS, SPĒLE, DZEJOĻI 171 LP. SALAS APGĀDS, 1971.

Apzīmējumu dzejoļi autors laikam izvēlējies, lai pasvītrotu, ka darbi rakstīti pantā, jo ar vārdu dzeja mēs aizvien biežāk saprotam visu daiļliterātūru. Vairums dzejoļu rakstīti laikā, kad atstājuši Vācijas nometnes, nonācām jaunajās patvēruma zemēs, kuŗās nu bija jādzīvo. Tādeļ krājumā atrodam darbus, kas dzejniekam radušies vērojot svešās zemes: Spānijas dienvidos (79), Arabijas jūrā (23), Indijas vārtos (24) un Austrālijas dabas vareniba (159).

Izsekojot visām Spēles lappusēm, var sazīmēt dzejnieka garīgo seju, viņa attieksmes pret sevi, cilvēkiem un notikumiem ap tiem. Pirmkārt, Teodors Tomsons ir romantiķis ar raksturīgiem skumjiem vaibstiem, ko izraisa: 1) Zaudētā dzimtene — Dzērves kad skumīgi sasaucas,/ Skrienot pāri Latvijas siliem (103); Nāves skumjas pāri augs, /Svešums tevi žņaugs (20). 2. Zudušie draugi — Nu kapu mirtes zied/ un rozes skumji klusē (69), Sirds, cik tā vientulīga/ Ar Tavu aiziešanu (71), beidzot — 3) cilvēka niecīgums un dzīves bezjēdzība: Kā vējš prom aizšalc tu, tu mana dzīve labā (31), Skumja iznīcības smarža (30), Visu manu tukšo mūžu/ Manu nomirušo mūžu (14).

Bet cilvēkam jādzīvo, lai nožēlojama un bezjēdzīga šī pasaule. Modernie drāmatiķi, kas radušies pēc absurdā teātŗa, glābjas skurbumā, kam jāpalīdz pārvarēt dzīves bezjēdzība, jo absurdisti to nespēj. Tādeļ uz skatuves redzamas žilbinošas gaismas, atkailināti ķermeņi, skaļa mūzika un „vīraka" smaržas. To visu izmanto, lai tikai iespējami vairāk apskurbinātu skatītāju.

Arī dzejnieks Teodors Tomsons meklē skurbumu — bohēmā un vitālitātē, ar to iezīmēdams sevi kā pretmetu dzejnieku: romantiķis un dzīves baudītājs bohēmietis: Gan mīlestībai maz te daļas,/ Bij miesa vien un trakums kāds,/ Tik toreizējās dienās skaļās/ Vairs ikdienība nenomāc (49).

Šai noskaņā iekļaujas arī dzejoļi Uguns (94), Dziesma par Annabellu Li (95), bet viskrāšņākais, vispilnīgākais dzejolis ir Negantnieka gals (40). Tur jūtama autora ne tikai lielā vitālitāte, bet kaut kas no mūsu tautas velnu un raganu pasaku pasaules, kā arī kāda vienreizēja drosme — būt patiesam!

Nav sveša Teodoram Tomsonam arī groteski satiriskā dzeja, kā Portrets (52), Es (54) u. c: Nekas nav mūžīgs, dziesminiek,/ Viņš ņirdzas balsī dzisā,/ Ir tevi redz, kā mani ar/ Kāds mīs pret sauju rīsa (27).

Arī šeit dzejnieks līdzīgi modernajiem drāmatiķiem glābjas no bezillūzijas dzīves groteskajā. Autors ciena arī gaŗākus sprakstošus dzejojumus: Iznīcības arka (138, Pacifika radīšana (159) u. c.

Diegan bieži lietoti vārdu atkārtojumi: Kāds vai manas dienas skaita,/Ļauni smiedams dienas skaita (19). Tumsā tur kāds dīdījās,/ Tumsā tur kāds smēja,/Smēja, smēja—/ Velns ar čūsku smēja (51).

Nevar paiet gaŗām atziņai, ka vējš ir tas, kas visvairāk spēj ierosināt Teodoru Tomsonu dzejiskai atklāsmei: Vējā aizsmaržo zieds (29), Klausos vēju pasakas (15), Palmās krīt jau rietu vēji (12), Nāves žūžu vēji vaida (19), Un līdzīgs smilšu vējš (33) u. t. t. Šķiet, vai katrā otrā dzejolī sastopams vārds „vējš", ik reizes ar jaunām noskaņām.

Ne katra dzejnieka rinda ir pirmreizēja savā dziļākajā būtībā. Kā senas paziņas šķiet: Sen dzīres beigušās (92), Tā kā ēnu spēle šķiet (12),Manas sapņu kamanas/ Trauc uz dzimto pusi (107). Turpretim: Dun dārdošs kapu zvans šai himnā pēdējā (98), Zirgi sarkani un melni/ Auļo debesīs (34) skan īsti tomsoniski.

Manuprāt jaunajā grāmatā īsti neiekļaujas Pita ielas dzirnavas (42), kas ir tikai konstatējums, ne dzejnieka pārdzīvojums. Tāpat varēja izpalikt Parāde. Preses balles Sidnejā prologs bez paliekošām dzejas vērtībām.

Laikam sonets ar savu stingri klasisko formu neļauj „iet pāri malām". Tur dzejnieka kaislības apvaldītākas, ir aiztaupīta viena otra brammanīgāka rinda, valda tīri dzejiska izteiksme un forma. Šeit lasītājs visvairāk jūt dzejas iekšējās un ārējās formas saliedētību, kā Mēnesnīcā (82), Gardenija (83), Rudens (85) u. c. Sonetos Teodors Tomsons ir visspēcīgākais savā mākslinieciskajā varēšanā.

Grāmatas beigās lasāma piezīme: Senai tradicijai sekojot, par grāmatas tapšanu rūpi turējuši E. un J. Pērses. Sena tradicija? Pirmā dzirdēšana, ka tā būtu sena tradicija; domāju, ka tas ir vienreizējs notikums mūsu kultūras dzīvē trimdā, ka uzrodas mākslas cienītāji, kas atbrīvo dzejnieku no materiālām rūpēm, lai dzejoļu krājums Spēle sasniegtu lasītājus. Tas patiesi ir ievērības cienīgs notikums pēc divdesmit pieciem trimdas gadiem Austrālijā!

Ņina Luce

Lūcija Bērziņa

(14. turpinājums)

Otro Ziemsvētku rītā Anna bija atkal Allena un pārējo skolotāju sabiedrībā. Viņa bija ceļā uz kāda bagāta ārsta farmu, kas atradās vairāku stundu braucienā no nometnes. Ārsta dzīvesbiedre bija ilgus gadus nodzīvojusi Eiropā un tagad gribēja iepazīties ar interesantākajiem un inteliģentākajiem eiropiešiem nometnē. Tas nebija tik viegli, jo nometnes administrācija viņai nevarēja palīdzēt; par iebraucējiem tie zināja pārāk maz. Klarka kundze tad bija nolēmusi iepazīties ar nometnes skolotājiem un ar viņu palīdzību iegūt kādu informāciju par eiropiešiem, ar kuŗiem būtu interesanti sadraudzēties. Un tā viņa otros svētkos bija ielūgusi skolotājus pie sevis uz pikniku brīvā dabā jeb tā saucamo „barbekjū''.

Allens bija aicinājis līdz arī Annu, un tā ielūgumu pieņēma labprāt. Viņa nebija redzējusi nevienu austrāliešu farmu tuvumā un viņai ziņkāroja iepazīties ar lauku dzīvi. Tā nu piecās automašīnās skolas darbinieki, bez Džordža un dažiem vecākiem skolotājiem, bija ceļā uz bagātā ārsta Klarka farmu.

Līkumotais ceļš veda arvien augstāk kalnos. Eikaliptu mežiem izretinoties, gar malām bija redzami saspridzināti klinšu bluķi, akmens sadrupumi, it kā milžu rokām samestas grēdas. Skats lika uzviļņot vientulībai.

Kalnu galotnē mašīnas pieturēja un braucēji izbira, izstaipīdami kājas un nostādamies ceļmalā, lai pārlaistu acis ainavai.

Vieta bija neparasti augsta. Cik tālu vien skats sniedzās, bija redzama viena kalna galotne aiz otras, viena vientulīgāka par otru. Noklātām pelēkām akmens šķembām un zvirgzdiem, tām piemita vienreizējs, mūžīgs, cilvēku prātam netveŗams miers. Ieplakās, pretstatā ar vietuļajiem klintājiem, zaļoja eikaliptu meži, izskatīdamies pa gabalu mīksti un piemīlīgi. Šai varenajā ainavā, kuŗai piemita neparasts skaistums, neredzēja nekādu apdzīvotības pēdu. Milzīgajā plašumā, kuŗā sīkdaļas skaidri un reljefi iezīmējās līdz pašam apvārsnim, nevarēja saskatīt neviena mājokļa, neviena ceļa. Bija tikai klintis, meži un vientulība.

Kalna galā pūta dzestrs vējš, un bija grūti iedomāties, ka lejā jau agrā rītā karstums bija bijis neciešams.

„Mūsu Austrālija ir tomēr plaša,'' sacīja kāda skolotāja, ievelkot vēso gaisu krūtīs un skatam ļaudama slīdēt pāri neskaitāmām vientuļām kalnu grēdām. „Te vēl miljoniem cilvēku varētu nomesties uz dzīvi.''

„No kurienes šie miljoni varētu nākt?'' izmeta cita. „Uz ziemeļiem no šī kontinenta miljonu netrūkst.''

Neviens no pārējiem neizteica savas domas.

Anna bija dzirdējusi par Klarka kundzes bagātību un bija gaidījusi lielu māju, kaut ko līdzīgu mazai vācu pilij. Viņa bija pārsteigta, ka ceļa mērķis izrādījās vienstāva koka māja, kuŗai nebija nekādas līdzības ar pili. Visapkārt mājai, balstīdamās uz tieviem koka stabiņiem, bija vaļēja veranda. Mājas galā, kur, jādomā, atradās galvenā ieeja, auga daži koki un košuma krūmi. Gabaliņu atstatu no mājas bija dažādas saimniecības ēkas, kas neizskatījās ne sevišķi lielas, ne arī koptas. Nekur še nebija pazīmju, ka kāds būtu mēģinājis radīt kaut ko skaistu, acīm tīkamu. Pie necilās mājas, izplētušies kā divas milzīgas vaboles, stāvēja pēdējā izlaiduma amerikāņu mašīnas, kuŗu chroma daļās spožajā saulē atspoguļojās pelēkā fasāde, atspulgā izskatīdamās daudz greznāka un lielāka. Atkal tā pati aina, ko viņa bija redzējusi pie zeltrača būdiņas. Dārgās un greznās mašīnas pie pieticīgās lauku mājas atgādināja ainu no kādas amerikāņu trešās šķiras filmas.

Iekšpusē māja izrādījās vēsa un ļoti patīkama. Verandas jumta ēnās veclaiku istabas iekārta likās piemērota lauku apstākļiem. Mīkstie krēsli, pārvilkti puķainiem apvalkiem, kas sniedzās līdz zemei, varēja būt ņemti no kāda pagājušā gadsimta mūzeja. Pie lielā kamīna, kas aizņēma gandrīz veselu sienu un kuŗa skurstenis bija licies nesaderīgs ar vieglā stilā celto verandu, atradās visi kamīna kurināšanai vajadzīgie piederumi. Kā tos visus sauca? Pilsētas mājās tādus vairs negadījās redzēt.

Namamāte izrādījās ļoti sabiedriska un ļoti patīkama dāma. Viņa bija vecāka gadagājuma, bet augums bija saglabājis jaunības vijīgumu un sejas dzīvā izteiksme un mīmika lika aizmirst gadu pēdas viņas vaibstos.

Namamāti iepazīstināja ar skolotāju grupu. Par Annu Klarka kundzei teica, ka tā nākusi no tālās ziemeļu zemes Latvijas. Neviens, protams, nepieminēja, ka viņa ir skolas apkalpotāja, nevis skolotāja. Tas bija mazsvarīgi. Kundze tūlīt ieinteresējās par Annu, stāstīja tai, ka pirms dažiem mēnešiem pie viņas strādājusi kāda latviete, kas cepusi brīnišķīgus pī-ra-gus — kundze uzsvēra otro balsienu — bet, diemžēl, šīs latvietes vīru pārcēla uz citu darba vietu un tai virtuvenes darbs pie Klarka kundzes bija jāatstāj. Vai Anna nezinot kādu citu latvieti, kas varētu pie kundzes strādāt? Nē, žēl, Anna nezināja.

Skolotāji bija aicināti uz priekšpusdienas dzēriena glāzīti. Viens no farmas apkalpotājiem, kas darba dienās, jādomā, veica citus pienākumus, iznēsāja dzēriena glāzes, un kundze pati pasniedza riekstiņus, olīves un citus nieciņus. Klarka kungs nebija varējis ierasties, un Anna saprata, ka austrāliešu ārstu šī sabiedrība neinteresēja un tas meklējis svētku dienā citu izklaidēšanos.

Pēc dažu stundu pavadīšanas Klarka kundzes mājā visa raibā sabiedrība devās uz nelielu laukumu, farmas tuvumā, kur bija sagādāta malka ugunskuram un varēja cept stēkus.

Kopā ar citām Anna palīdzēja izsaiņot kārbas ar produktiem un likt tos uz galdiem. Laukuma malā bija sacelti soli un galdi, kuŗus pārklāja ar līdzpaņemtiem krāsainiem galdautiem. Pieradusi pie nometnes dzīves vienkāršības, Annai tāda pārliecīgā rīkošanās ar galdautiem un servjetēm meža vidū likās pārspīlēta. Bet, acīm redzot, tā bija viena no tām paražām, kas piederēja austrāliešu dzīves veidam.

Klarka kundze, atnākusi pārējiem līdz uz piknika laukumu, lai pārliecinātos, ka viņas viesiem ir visa kā pietiekami, stāvēja Annas tuvumā un nebeidza jūsmot par zāles zaļo krāsu.

„Cik neparasti zaļa zāle šogad,'' viņa atkārtoja vairākas reizes. „Citugad ap šo laiku zāle ir galīgi izdegusi; šogad tā ir burvīga. Nu, sakiet taču, jums Latvijā arī zāle nevarētu būt daudz zaļāka.''

„Kā kuŗā gadalaikā,'' atbildēja Anna izvairīgi, domādama par to, ka tik pelēka zāle ganībās varētu būt tikai pavisam agrā pavasarī. Viņas acīs vēl spoguļojās Eiropas dabas zaļums, pie cietās un nemīlīgās zāles Austrālijā viņa vēl nebija pieradusi.

Sākās gatavošanās uz barbekjū. Barbekjū! Ļoti nozīmīgs austrāliešu dzīves stila izpaudums. Pikniks brīvā dabā. Tas saistījās ar lielu gatavošanos, rīkošanos, taisīšanos, vīkšanos iepriekš un ilgu pamatīgu procedūru, visu sagatavoto pēc tam nogaršojot un iebaudot. Šoreiz it sevišķi ilgs bija gatavošanās rituāls. Bija taču Ziemsvētku pikniks.

Anna stāvēja malā un ziņkārīga skatījās, kā viss norisinās.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● DV Toronto nodaļas valdes sēdē 25. augustā DV namā kasieris K. Bencons ziņoja par 14. jūnija ziedojumu vākšanas akcijas rezultātiem. No 230 ziedotājiem saņemts 1.838,00 dol. Atskaitot 104 dol. tiešos izdevumus, akcija devusi 1.734,00 dol. Lielāko ziedojumu, 300 dol., nodevis apdrošināšanas aģentūras vadītājs Ilmārs Andrejsons. Pārējie individuālie ziedojumi bijuši līdz 50 dol. Pēdējā laikā ienākuši respektējami grāmatu ziedojumi DV nodaļas bibliotēkai. Ādolfs un Elvīra Lībergi dāvinājuši 87 grāmatas, divus grāmatu plauktus un vienu globusu. Bez jau agrāk minētiem ziedotājiem vairākas grāmatas un žurnālus vēl ziedojusi L. Dunsdorfa Austrālijā, O. Budacha un DV Otavas nod. valde. Jaunatnes nozares vadītājs V. Plūdons ziņoja, ka tautas deju kursos Garezerā piedalījušies arī tautas deju kopas Daugaviņa trīs dejotāji. Šo kursantu atbalstam nodaļa veltījusi 135 dol. Nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis informēja par DV nama uzlabojumu darbiem, bet DV kluba vadītājs A. Krastiņš tuvāk pakavējās pie kluba darbības. Pēdējā laikā iegādāts spēļu galds. (Shufleboard).

● Tēlnieks Augusts Kopmanis ar 11 saviem darbiem piedalās Starptautiskas medalistu federācijas (FIDEM) izstādē no 15. — 20 septembrim Ķelnē, Rietumvācijā. No 11 medaļām sešas ir jauni darbi. Pirmo reizi būs izstādītas trīs rakstniecei Zentai Mauriņai veltītas bronzas medaļas, viena no tām sakarā ar rakstniecei šogad piešķirto Dr. K. Adenauera balvu literatūrā.

● Toronto laikraksts „The Globe and Mail" 2. septembra numurā bija ievietojis Toronto ģimnaziju 19 skolnieku — atlētu (Athletes of the year) foto attēlus ar īsu aprakstu, starp kuriem atrodas arī A. (Andre) Ezera vārds (Don Mills Collegiate Institute). Par A. Ezeru rakstīts: Andre Ezers ir piedalījies futbola, basketbola un volejbola sacīkstēs Donmilas koledžas institūtā. Basketbolā Ezers bija sekmīgs kapteinis junioru vienībā, kuŗa 1968. gadā ieguva Ziemeļtoronto titulu. Pēdējos divos gados viņš spēlējis senioru vienībā un bija šās vienības kapteinis arī senioru futbola vienībā pagājušo gadu. Bija arī volejbola vienības kapteinis pagājušā sezonā un 1969. gadā piedalījies Ontario vienībā, kas uzvarēja Kučičingas ezera. Vēl teikts, ka A. Ezers turpinās izglītību Toronto universitātē.

● Līdzšinējais Toronto latviešu katoļu vienības priekšnieks K. Zeps, pēc vairāku mēnešu ārstēšanās slimnīcā, ar 1. septembri pagaidām pārtraucis savu eksistences darbu un līdz veselības stāvokļa uzlabošanai atteicies arī no saviem sabiedriskajiem pienākumiem. Katoļu vienību turpmāk vadīs V. Miklaševics (65 Kennedy Park Rd.), tālr. 767-8580.

● Toronto latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi ar 12. septembri notiks plkst. 4 pēcpusd. Walmer Road baptistu baznīcā. 12. sept. dievkalpojums būs ar svēto vakarēdienu. Bībeles vakari ik trešdienu plkst. 8 vak.

● Toronto austrumu draudzes mācītājs A. Briedis kristījis Robertu Andri Biti, Andreja un Margaretas dēlu.

● Toronto latviešu kreditsabiedrības bilance jūlija beigās bija pieaugusi uz 3.156.998,42 dol., mēneša laikā „apaļos" skaitļos palielinoties par 116.000 dol. Personīgajos aizdevumos pašreiz izdoti 788.411,92 dol. (794.387,37 dol. mēnesi iepriekš), bet hipotēkārajos aizdevumos 1.728.509,66 dol. (1.701.361,66). Noguldījumu kontā jūlija beigās kopsummā bija 1.632.488,52 dol. (1.600.455,83 mēnesi iepriekš), termiņa noguldījumos — 638.600 dol. (606.200), bet čeku kontos 361.827,45 dol. (339.903,92). Jūlijā biedru skaits pieaudzis par 11 uz 2545, organizāciju kontu skaits palicis līdzšinējais 122, noguldījumu konti pavairojušies par 10 uz 961, termiņu noguldījumu konti par 7 uz 118, bet čeku konti par 13 uz 1047. Piešķirto personīgo aizdevumu skaits kopskaitā samazinājies par 5 uz 423, bet hipotēkāro aizdevumu skaits pieaudzis par 1 uz 178. Kreditsabiedrības ienākumi jūlijā bija 20.251,18 dol., bet izdevumi 19.362,04 dol., dodot tikai 889,14 dol. peļņu, kuŗa jūnijā bija 2998,91 dol. Taču kopīgā peļņa šai darbības gadā sasniegusi jau 7716,45 dol. pret 6576,20 dol. tai pašā laikā gadu iepriekš.

● Jauno vanadžu izkārtojumā DV namā 23. oktobrī risināsies jautra programma, atgādinot kādreizējo „Romas pagrabiņu" Rīgā. Būs dziesmas, dejas, humors, feļetoni. Spēlēs „Runči trimdā". Dzērienu pēc oriģinālreceptēm pasniegs „Romas pagrabiņa" viesu apkalpotājas, uzburot agrākās Rīgas gaisotni. Sākums plkst. 7 vakarā. Ieeja visam vakaram 3 dol., jauniešiem 1 dol.

BALVAS DAIĻDĀRZNIECĪBĀ

Mūsu tautietis R. Sīmanis ieguvis 2 balvas Montreālas rietumdaļas daiļdārzu sacensībās. Pirmo vietu viņš ieguva par labāko daiļdārzu atsevišķām vidēja lieluma mājām. Trofeju piešķir kā ceļojošo balvu, kopš 1948. gada, ar noteikumu, ka dārzs pašam īpašniekam ir jāieplāno, jāierīko un jākopj, bez palīdzības no ārpuses. Sacensība ir ļoti asa un iegūt balvu ir grūti. Otrā godalgā par mājas priekšpuses izdaiļošanu Sīmanis izcīnīja trešo vietu. Abas ceļojošās balvas ir lieli sudraba kausi, ar uzvarētāja vārda iegravējumu.

R. Sīmanis daiļdārzu ierīkojis savas nesen iegūtās divstāvu mājas aizmugurē, ēkas priekšpusē izplānodams akmens plāksnēm

R. Sīmanis ar balvām

klātās ejas, kas apdēstītas daudziem krāšņuma augiem un puķēm.

Uzvarētājs par savu veikumu saņēmis arī Kvebekas finanču ministra Tetlija personīgu pateicības vēstuli. Ministrs dzīvo šai pilsētas rajonā. R. Sīmanis nāk no Vidzemes pērles, Cēsīm. Viņš dzimtenē bija iecienīts un pazīstams fotogrāfs. P. Agrums

Archibīskaps A. Lūsis kristīgās jaunatnes kursu dalībniekiem Saulainē izstāsta Kritušo karavīru pieminekļa vēsturi. Uzņēmumu izdarījis kursu dalībnieks Juris Sauemagi

Pabeigti „Trejdeviņi padomiņi"

Jauniešu nometne „Trejdeviņi padomiņi", kas sākās Sidrabenē tūliņ pēc bērnu un jauniešu vasaras nometnes 22. augustā un turpinājās līdz 29. augustam, darbojoties jau trešo vasaru, šogad bija pulcinājusi 46 dalībniekus — 20 zēnus un 26 meitenes, vecumā no 14 — 18 gadiem.

„Šajā vecumā jaunieši vairs neiederas bērnu nometnēs, ne arī nometnēs, kas pulcina vecāku gada gājuma darbiniekus, piemēram, „Divreizdivi", bet viņi ir tajā kritiskajā vecumā, kad mostas vajadzība ieskatīties daudzos dzīves un kultūras novados, lai paši spētu izšķirties par turpmāku savas dzīves veidošanu," pēc „Trejdeviņu padomiņu" slēgšanas izteicās māc. Ā. Čops, kuŗa pārziņā nometne darbojās un turpināja: „Šeit nu ir vajadzīga objektīva informācija un padomi. „Trejdeviņi padomiņi" cenšas rādīt dzīves daudzpusību un bagātību, kuŗā katrs var atrast vietu atbilstoši savām spējām un interesēm. Izglītība un aroda izvēle ir būtiski svarīgas lietas cilvēka dzīvē. Izglītība cilvēka dzīvi dara garīgi bagātu, dod gaišāku skatu orientēties dzīves daudzpusībā, dzīves parādības vērtēt, daudz ko pieņemt, daudz ko noraidīt, bet ar vispārēju izglītību vien vēl nevar nopelnīt sev maizi. Izglītotu cilvēku eksistences grūtības un sarežģījumi rada mazvērtības sajūtu, depresiju, jo šķiet — 'dzīvei neesmu vajadzīgs'. Ir vajadzīgs vēl arods, lai ierindotos dzīves saimnieciskā un sociālā struktūrā. Tādēļ arī šīs vasaras „Trejdeviņu padomiņu" galvenais temats bija: Izglītība un arods," teica māc. Ā. Čops.

Nometni atklāja ar karoga uzvilkšanu, svētbrīdi vadot māc. Ā. Čopam, pēc tam nometnes vadītājs Dr. L. Lukss informēja par mācību un nodarbību programmu, kā arī iekšējās sadzīves kārtību. Nometņotāji bija ieradušies nevien no Toronto, bet arī no Hamiltonas, Londonas, Sv. Katrīnām, Sarnijas un Ročestras (ASV). Meiteņu grupu vadīja skolotāja Astrīda Čopa, bet zēnu — ltn. Uldis Kopštāls, administrātīvos pienākumus veicot Gaidai Rāviņai, par nometņotāju paēdināšanu rūpējoties saimniecei Ilzei Ezerniecei. Tautas dejas vadīja Edvīns Kalviņš, bet ugunskurus — Auseklis Pērkons. Izglītības un aroda jautājumos darbojās A. Kalns (inženierzinātņu studijas un arods), M. Pētersone un A. Smiltnieks (skolotāju darbs), ltn. U. Kopštāls (militārā izglītība un darbs), māc. Ā. Čops (teo-

(Beigas 8. lpp.)

Vai nesaprasto var iemīlēt?

VIDIENES APGABALA SKOLOTĀJU KONFERENCE GAREZERĀ

ASV vidienes apgabala latviešu skolotāju konference 21. un 22. augustā Garezerā labi iekļāvās skolotāju kursu noslēgumā. Tās divu dienu darbs ar 45 dalībniekiem galvenokārt saistījās ap A. Sprūdža un A. Bāliņa referātos skartajiem tematiem un pabeidzās kopēju atzinumu pieņemšanā.

„Kādas prioritātes esam likuši pirmā vietā?" referāta ievadījumā jautāja A. Sprūdžs, pašam atbildot: „Visu ko citu, bet ne latviešu valodas mācīšanu, kas ir pats stūrakmens, lai mēs etniski pastāvētu." Viņš apsveica centrālo iestāžu domu izsludināt „valodas gadu", bet neapmierinājās, ka tas būtu tikai gads: „Vai tādam gadam nav jābūt visiem gadiem?" Runātājs pieskārās latviešu laikrakstu lielajai nozīmei un atzina, ka tajos par maz idejisku rakstu. „Mums vajadzīgi jauni Kronvaldi!" uzsvēra runātājs, tālāk brīdinādams: „Latviešu valoda kā cepts ābols klēpī nekritīs, tādēļ mums jādod iespēja latviešu bērniem vairāk savā starpā satikties, lai viņi paši redz, ka tādi kā viņi ir vairāki." Tālāk referents norādīja, ka pie jauniešu problēmām jāpieiet iecietīgi un lielā vienotībā. Latviešu skolām jābūt skaidrībā, ko tās grib panākt. „Vai to pašu, ko mēs, mācoties Latvijā?" viņš jautāja. Jārīko grāmatu lasīšanas sacensības. Jāizdod skolas avīze. Jāiesaista paši skolēni skolas dzīves veidošanā. Jāveicina sadarbība ar kaimiņu latviešu skolām. Jāmēģina novilkt vienaldzības svārkus." Ja mēs palīdzēsim jaunietim izprast latvietību, viņš pats nepiespiesti to iemīlēs. „Nesaprastu nekad nevar iemīlēt," atzina referents un pabeidza ar cerību: „Vēl jau viss nav pagalam."

Otrs referents, A. Bāliņš no Toronto, runājot par tematu Ģeogrāfijas metodika, analizēja jauniešu domāšanas procesu, lai viņi par augstāko mērķi izraudzītu izglītību un nekad nepārtrauktu mācīties. „Zināšanas neko nedos, ja tās nepratīsim izlietot,", atzina runātājs, pievēršoties Kanadas skolu sauktajai „vaļējai sistēmai", kurā uzsvērts: mācies pats, skolotājs tikai ievirza un noteic, kas jāmācās. Mācīšanās kļūst par individuālu lietu, kas gala iznākumā izveido arī jaunu struktūru diplomos. Pieskaroties šās dienas aktuālam jautājumam, ko mūsu jaunietis izjūt par Latviju, A. Bāliņš teica: „Jaunietim Latvija ir tāla un sveša zeme, bet mēs to gribam padarīt viņam par svētu un skaistu zemi. Jēdziens skaists ir iekšēja lieta, tas vispirms jāizjūt katram pašam. Mēs viņam palīdzēsim, ja ar to iepazīstināsim: Kas ir Latvija šodien? Kas tur notiek un kāpēc tas notiek?" Nobeigumā referents vēl atgriezās pie bērnu domāšanas loģikas un skolotājiem „lika pie sirds": „Mums bērniem jāpierāda, kādēļ tiem jāmācās. To nepanāksim ne ar spožajām zvaigznītēm, ne arī kādiem citiem trikiem."

Tūlīt pēc saistošā referāta E Upatniece ierosināja tā tekstu pavairot un piesūtīt visiem skolotājiem. Debatēs A. Bolšteins no Milvokiem domāja, ka nav vērts „niekoties" ar tādiem bērniem, ar kuŗiem nekādus panākumus nevar sasniegt. Uz to R. Kalniņa no Demoinas jautāja: „Kā izslēgt skolniekus?" Jautājums palika bez atbildes. G. Kaugars ieteica skolām sagatavot ludziņas, ar kuŗu izrādēm varētu viesoties citur, tā stiprinot draudzību. P. Skrupšķele no Kalamazū aicināja sagatavotos referātus publicēt laikrakstos un žurnālos. Rezolūciju komisija (E. Aistars, A. Bolšteins un M. Vītoliņa) ieteica nākošajā konferencē, kurai ideāla vieta būtu Garezers, ieplānot 2 referātus. Otros skolotāju kursus rīkot vecāko klašu skolotājiem. Skolās jāstrādā pēc jaunākās metodes. Jāveic labāko rakstnieku darbu iestudēšana. Pašiem skolotājiem jāsagatavojas savam darbam. Iekārtot vēsturisku mūzeju Garezerā. Ticības mācību programmās paturēt Vecās derības stāstus. Skolās galveno uzsvaru likt uz latviešu valodas iemācīšanu. Bija arī vēl citi ieteikumi un ierosinājumi.

Konferences pirmajā dienā runāja ALAs izglītības biroja vad. Dr. T. Bērziņš, ziņojot par vispārējo skolu stāvokli un darbību. E. Avots informēja par Amerikas latviešu skolotāju b-bu, K. Baltiņš pieskārās tematam: „Skola vai pašmācība." L. Vīksne ziņoja par vidienes apgabala darbību, bet M. Kārkle un I. Balode stāstīja par J. Leja latviešu valodas mācības programmu, kuŗa izmēģināta Vašingtonas skolā.

Pirmās dienas nobeigumā konferences dalībnieki sadalījās pa interešu puduriem. Otrā dienā konferences dalībnieki piedalījās dievkalpojumā Garezera brīvdabas baznīcā. Saimniecisko pusi kārtoja Kalamazū latv. skolas vecāku padome ar priekšsēdi U. Šmidchenu, bet par konferences priekšsēdi ievēlēja L. Vīksni no Detroitas, sekretārus Ģ. Kaugaru un L. Aistari (abus no Kalamazū). Goda priekšsēdis bija Dr. T. Bērziņš. Konference risinājās Garezera vidusskolas zālē, kas bija greznota P. Skrupšķeles dekorātīvajām sienas segām un dzelteniem atvasaras ziediem. Ar vārdiem: „Tev jādara tautas dēļ, lai var ilgi dzīvot tā," vidienes skolotāju konferenci slēdza priekšsēdis L. Vīksne.

V. Bokis

Daugaviņa dejos Ontario centrā

DV tautas deju kopā Daugaviņa, kas nodibinājās šāgada martā, dejo jau 30 dalībnieku, uzstājoties vairākos sarīkojumos Toronto un Bramptonā, kā arī dejojusi Karavānā 71 un Skarboro „Centennial" centrā. Augusta beigās 8 Daugaviņas dejotāji piedalījās tautas deju kursos Garezerā, nodejojot arī dažas dejas. 11. septembrī plkst. 12 dienā Daugaviņa dejos Ontario centra forumā, Toronto. 6. novembrī paredzams izbrukums uz Čikagu. Jaunu dejotāju pieteikšanās trešdienās mēģinājumu laikā no plkst. 7—9.30 DV namā, vai pie kopas vadītājiem: E. Kalviņa, tālr. 493-1640 un A. Rozīšs, tālr. 921-5826.

Kanadas ziņas

VINIPEGA

● Vinipegā no 15. — 21. augustam risinājās „Folkorama 71", kas ir etnisko grupu festivāls un kuŗu jau rīko otro gadu no vietas, abas reizes piedaloties arī latviešiem. Pirms tam latvieši vieni paši šādu skati rīkoja parlamenta ēkā, kas uzskatāma par šā festivāla sākumu, jo etnisko grupu pārstāvji, kas redzēja mūsu skati, bija ieskatos, ka līdzīgas skates būtu rīkojamas visu etnisko grupu apjomā.. Latviešu novietojums, tāpat kā pagājušā gadā, atradās „Clifton Community Club" telpās. Latvieši mākslas skatei deva latviskus audumus, keramiku, koka izstrādājumus, rokdarbus, gleznas un vēsturiskas relikvijas. Vietējie mākslinieki piedalījās ar gleznām. Bija grāmatu galds ar latviešu grāmatām, „Kalupes" izstrādājumi un Tizekas grafika un latviskie pinumi, kas bija plaši reprezentēti. Latviešu dāmas no visām organizācijām reprezentējās ar latvisku galdu. Par latviešu skaistumkaralieni bija izraudzīta Baiba Tiseka. Skatītāju spriedums bija, ka latviešiem ir labāk noorganizētais un iekārtotais stends. Žūrijas komisija pirmo vietu tomēr piešķīra japāņu novietnei. Sevišķi skatītāji bija sajūsmināti par latviešu tautas tērpiem un tautasdejām. Zinot, ka vakarā dejos tautas dejas, telpā saplūda vislielākais skatītāju skaits. „Folkoramas 71" nobeigumā koncertzālē izlozēja ceļojumu uz Eiropu divām personām, kā arī vairākus pusstundu ilgus lidojumus virs Vinipegas. Par „Folkoramas" skaistumkaralieni izraudzīja anglieti; otro vietu ieguva vāciete, trešo — itāliete.

● Vinipegas latviešu organizācijas un draudzes 27. augustā rīkoja referāta vakaru. Mācītājs O. Kleinbergs no Losandželosas, Kalifornijā, referēja par tematu: „Latviešu ideoloģija 1971. gadā". Vakaru atklāja pašreizējais organizāciju padomes vadītājs J. Zariņš. Mācītāja O. Kleinberga referātu papildināja īsfilmas par dziesmu svētkiem 1969. gadā, Hanoverā un 1970. gadā okupētajā Latvijā. Diapozitīvos rādīja skatus no Kristus ciešanu spēlēm Vācijā, kā arī Rīgas un Siguldas skatus. Referents domāja, ka okupēto Latviju varētu apmeklēt arī mūsu trimdas jaunatne, „jo ne viss, kas tagad redzams Latvijā, ir krievu". Latvieši tagadējā Latvijā spējuši paturēt savu latvisko seju. Referents neieteica braukt uz okupēto dzimteni tiem, „kam augsts asins spiediens un kāda sirdskaite", jo ielidojot Latvijas robežā, pārdzīvojumi esot „ļoti smagi un uztraucoši". Referents atbildēja uz jautājumiem, bet uz dažiem deva tikai ļoti vispārējas atbildes un beigās uzaicināja apmeklēt latviešu dziesmu svētkus Ķelnē, Rietumvācijā. Referātu noklausījās 40 Vinipegas latvieši. Diskusijas vēl turpinājās groziņu vakarā.

V. Z.

EDMONTONA

● Edmontonas un apkārtnes latviešu meistarsacīkstes šaušanā ar 22. kalibra šauteni risinājās 22. augustā E. Džonesa farmā pie Salu ezera. Tās rīkoja Edmontonas DV nodaļas sporta sekcija ar E. Laipnieku priekšgalā. Pirmo vietu ieguva E. Džoness. Pagājušā gada meistars J. Zvirbulis palika otrā vietā. V. Čaks bija vienīgais dalībnieks iesācēju klasē un C. Džonesa dāmu klasē. Sacensībā piedalījās 15 dalībnieki. Pēc sacensībām ezera otrā krastā, Brūžu vasarnīcā, bija rīkots launags. Bijušais nodaļas priekšnieks Ž. Čaks sacīkšu izdevumiem ziedoja 10 dol. A. Stāls

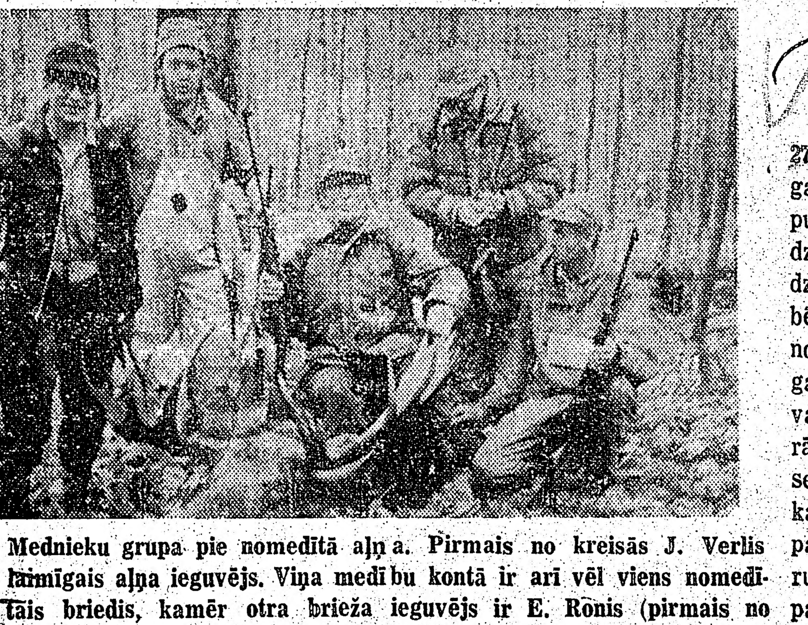

Mednieku grupa pie nomedītā aļņa. Pirmais no kreisās J. Verlis laimīgais aļņa ieguvējs. Viņa medību kontā ir arī vēl viens nomedītais briedis, kamēr otra brieža ieguvējs ir E. Ronis (pirmais no labās). Pārējie mednieki: A. Stabiņš, A. Andersons un A. Runcis.

Foto: A. Plūdums

Medību sezonas gaidās

Vasara tikpat kā aizvadīta. Atkal pietuvojies laiks, kad „spiningam" un citiem makšķernieku sporta piederumiem varēs dot atpūtu, lai ar medību bisi pārstaigātu laukus un mežus. Tikai paši mednieki sapratīs nemieru, kāds tos pārņem medību sezonai tuvojoties, kad negribas ne lāga ēst, nedz gulēt, bet dažkārt jādzird laulenes norūpējusies balss: „Laikam jau nebūsi vesels?" Katrs mednieks zinās, ka tas ir „medību drudzis", ko mājās paliekot nevar izārstēt ar vislabākiem patentlīdzekļiem.

Nevar piekrist ieskatam, ka uz medībām brauc galvenokārt, lai varētu ar draugiem vingrināties vienrocīgā mešanā un patriekties, kaut pēc visas dienas pavadīšanas mežā, kur staigāšanu par atpūtu gan nevarētu saukt, vakarā der asins patramdīt ar kādu stiprāku līdzekli.

Ne jau katrreiz mednieki var lepoties ar ievērojamu medījumu guvumu un dažām jāapmierinas ar kādu nobrauktu vistu mājupceļā. Taču daudziem uzsmaida īsta mednieka laime. Tā Bramptonas latviešu mednieku grupai aizvadītā sezonā palaimējās nomedīt arī vienu alni, kuŗa ragu platums bija 57 collas un divus briežus, bet gadu iepriekš — piecus lāčus!

Kāda laime uzsmaidīs šogad?

J. R.

MIRIS KAŖAVIRS — JELGAVNIEKS

Pēc ilgas un grūtas slimošanas, 27. augustā Hamiltonā šās zemes gaitas beidzis bij. 3. Jelgavas kājn. pulka kapteinis Arvids Stirna, dzim. 1899. g. 10. decembrī. Beidzis Jelgavas reālskolu un kopā ar bēgļu vilni 1. pasaules kaŗa laikā nokļuvis Krievijā un kā brīvprātīgais iestājies cara armijā. Par varonību kaujās apbalvots ar vairākiem Jura krustiem. 1916. gadā septembrī iestājies Maskavas 6. kaŗaskolā, kur uzņēma tikai kaŗā par varonību apbalvotus kaŗavīrus, to beidzis 1917. g. februārī un paaugstināts virsleitnanta (podporučika) dienesta pakāpē. Pēc oktobra revolūcijas atvaļināts no aktīvā dienesta un nokļuvis Krievijas dienvidos, kur iestājies Melnās jūras kaŗaflotē un 1919. gadā paaugstināts par admirālitātes kapteini.

Latvijā atgriezies 1921. gadā un novembrī iestājies Latvijas armijā, ieskaitīts dienestā 3. Jelgavas kājn. pulkā leitnanta dienesta pakāpē. Beidzis virsnieku kursus un paaugstināts virsleitnanta, vēlāk kapteiņa dienesta pakāpē. Kandidātu saraksta kārtībā saņēmis divas reizes piedāvājumu bataljona komandiera amatam, bet negribēdams atstāt Jelgavu, kur apdzīvoja pašu ģimenes māju Tērvetes ielā, no piedāvātajiem amatiem atteicās. Beidzis Augstākās kaŗaskolas bat. komandieru kursus.

Sakarā ar krievu okupāciju pārskaitīts teritoriālā korpusa 195. pulkā un kā režīmam nevēlams, 1940. g. 9. novembrī atvaļināts, bet saņemot divīzijas štāba atvaļinājuma dokumentus, no divīzijas čekas apcietināts un pratināts. Pateicoties apķērībai no apcietinājuma izkļuvis, un mainot satiksmes līdzekļus un bēguļojot, izglābies.

Otrā pasaules kaŗa norisē nokļuvis Vācijā, no turienes — izceļošanas akcijā — Kanadā, kur dzīvoja kopā ar ģimeni.

Aizlūgumu par nelaiķi kapličā vadīja un uz Vudlauna (Woodlawn) kapiem izvadīja Hamiltonas latviešu Kristus draudzes māc. E. Pavasars.

Nelaiķis atstāj laulāto dzīvesbiedri Teklu, dēlu Hariju un meitu Liliju.

K. Bencons

O'KEEFE CENTRE
FRONT & YONGE 363-6633
AIR-CONDITIONED
Canadian Opera
23. SEZONA
NO 17. SEPTEMBRA LĪDZ 16. OKTOBRIM
Donizetti LUCIA DI LAMMERMOOR
17., 22., 27. sept., 2., 5., 9. (pēcp), 14. okt.
Lehar THE MERRY WIDOW
18., 23., 25., (pēcp) 29. sept., 8., 11., 12., 16. (pēcp) okt.
Puccini MADAMA BUTTERFLY
21., 24., 30. sept., 2. (pēcp.), 4., 16. okt.
Wagner DIE WALKURE
25. sept., 1., 7., 13. okt.
Verdi MACBETH
28. sept., 6., 9., 15. okt.
Ar Toronto simfoniju un Kanadas nacionālo baletu.
Biļetes vakara izrādēm $8.50, $7.75, $5.50, $3.50. Sestdien pēcp. $7.50, $6.75, $4.50, $2.50. Biļešu kase atvērta katru dienu no plkst. 11 rītā — 6 vak., izņemot svētdienas. Pieņem biļešu pasūtinājumus pa pastu.

APKALPOTĀJS VAJADZĪGS
Sv. Andreja baznīcā Toronto.
Lūdz zvanīt A. Zaķim 421-6291 vai M. Vagneram 241-9220, vakaros.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
tel. 924-2775
m a k s ā
5¼% PAR NOGULDĪJUMIEM
6% PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.
REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās līdz 15. septembrim
slēgts.

Apmeklētāju simti baltiešu festivālā

Ņudžersijas latviešu biedrības tautas deju grupa Dzintars 2. baltiešu festivālā Priedainē. Foto: V. Maželis

Otrais baltiešu festivāls, kas 21. augustā risinājās Priedainē, Ņudžersijā, dažā ziņā varbūt pat pārspēja pirmo, pagājušajā gadā rīkoto. Ja Pirmā baltiešu festivāla degpunktā bija pati programma — skatītāji ar lielu interesi salīdzināja igauņu, latviešu un lietuviešu tautas dziesmu, deju un tērpu līdzību un atšķirības — tad šoreiz laba daļa bija braukuši, lai satiktu pagājušā gadā iepazītos draugus.

Tomēr arī šī programma noritēja ārpuskārtas saspriegtā gaisotnē, kaut arī to šoreiz radīja laiks: vienubrīd izskatījās, ka tūliņ sāks līt. Programmas vadītājs Ints Rupners gan lūkoja iestāstīt, ka draudošie melnie mākoņi aiz koku galotnēm nozīmē tuvojošos krēslas stundu, taču maz bija to, kas viņam ticēja.

Bet nelija. Pievakare bija reti jauka — tieši kā solīts — un ballinieki priecājās ilgi pāri pusnaktij. Arī šogad festivālu apmeklēja pāri par 1000 viesu. Tā kā sarīkojums bija izziņots arī apkārtējos amerikāņu laikrakstos, tad publikā šoreiz bija vairāk iezemiešu, taču netrūka arī baltiešu viesu no Bostonas, Čikagas, Mineapoles un pat dažu tūristu no Zviedrijas un Anglijas.

Festivāla pirmā programmas daļa — draudzības sacīkstes volejbolā — noritēja Priedaines nule kā uzpostajā sporta laukumā. Šogad uzvarēja igauņi Kalles Vellenurmes vadībā.

Tautas deju un dziesmu programma sākās pēcpusdienā ar visu dalībnieku uzsoļošanu uz skatuves un UBA-BATUN valdes priekšsēža Inta Rupnera uzrunu. Pirmā uzstājās igauņu meiteņu ritmoplastikas grupa no Leikvūdas. Priekšnesums it sevišķi imponēja „minibaltiešiem" līdz piektajai dzīves vasarai. Viņi bija satupuši pirmajās rindās un tūdaļ ņēmās igaunietes atdarināt.

Lietuviešu sieviešu sekstets „Žibuokles" no Ņudžersijas dziedāja četras tautas dziesmas, to vidū arī „Aunu, aunu baltas kojas", tā iekaŗodamas visu klātesošo latviešu sirdis. Lietuviešu tautas deju kopa „Vyčiai" no Ņujorkas savukārt iepriecināja ar trim tautas dejām, no kuŗām publikai vislabāk patika „āžu deja". Grupas vadītāja Biruta Radzivanas pēc aplausu norimšanas arī teica uzrunu, uzsveŗot igauņu, latviešu un lietuviešu sadarbības nepieciešamību.

Šī gada uzveduma skaistākos mirkļus sagādāja Dace Kārkliņa, kas abas ar pavadītāju Māru Ezerkalni bija ieradušās no Toronto. Viņa dziedāja 8 latviešu tautas dziesmas. Mazās Daces lielajai balsij atskanot, paskaļā un kustīgā amfiteātŗa publika uz brīdi sastinga, bet tad ikviens, kam bija līdz foto aparāts (un kuŗam tad nu nebija. . .) metās uz priekšu izskatīgo dziedātāju skaistajā tautas tērpā „knipsēt". Nabaga Dace tīri vai apjuka un vēlāk bažījās, vai tikai esot bijusi labā kontaktā ar publiku. Mierinātāji atgādināja, ka jau pēc neilga laika, šāgada oktobrī, viņa būs atpakaļ šai pusē, šoreiz piemērotākos un pierastākos apstākļos: mazajā Karnegī zālē, jo Ņujorkas latviešu koncertapvienība nolēmusi uzsākt sezonu ar divu pag. Kanadas dziesmu svētku laikā notikušo jaunatnes sacensību pirmo vietu ieguvēju koncertu — Daces Kārkliņas un Andas Zirnītes.

Priekšnesumus noslēdza Ņudžersijas latviešu biedrības tautas deju kopa Dzintars ar četrām priecīgi nodejotām tautas dejām — Maģo danci, Jandālu, Ačkupu un Rucavieti. Grupu vada Mārtiņš Ērmanis un Māra Priedīte, pavadīja Ārija Ziediņa.

Populārs stends festivālā bija baltiešu ēdienu galds, kur varēja dabūt kā latviešu Jāņu sieru, tā igauņu kāpostus un lietuviešu desas, latviešu pīrāgus u. t. t. Laba tiesa drošsirdīgu cittautiešu nogaumēja arī latviešu skābputru. Igauņu ēdienus bija sagādājis V. Vinkmans, lietuviešu H. Kulbere, bet latviešu — Rita Gāle ar saviem Ņudžersijas draugiem un Daugavas vanadžu Ņujorkas kopa.

Loteriju vadīja Ilga Upmanē ar Birutu Sūrmani un Laimdotu Sausais, kamēr izlozi — O. Balodis, piepalīdzot A. Uibo u. c. Vidas Krištolaites gleznu laimēja Inta Pelse no Filadelfijas, Rūd. Kronberga — L. Harju no Ņujorkas, bet Endela Kōksa — J. Veiss no Longailendas. Izlozē, kam tautiskus izstrādājumus u. c. vērtīgas mantas no latviešu puses vēl bija dāvājuši DV Ņujorkas kopa, Ņujorkas latviešu organizāciju padome, prāv. N. Trepša, I. Upmane, A. Tālberga, V. Gedulis un O. Akerberga, laimētāju vidū bija arī A. Skara, E. Zariņš, M. Ozols, J. Vīgants, N. Janševskis, D. Nāruna un Pogaiņu un Reinbachu ģimenes.

Par festivāla labu izdošanos gādāja arī baltiešu jaunā un visjaunākā paaudze: igauņu skauti palīdzēja sacelt stendus, Edgars Ābelīte ar draugiem (10 — 12 g. pārdeva BATUN auto lipekļus, kamēr 5 jaunas baltietes (6—10 g. v.), to vidū Linda Rence, Aiga Niedrīte un Līziņa Dzene, pasniedza ziedus uzveduma dalībniekiem. Kāds ceturtās paaudzes lietuvietis (2 g. v.)) jutās tik labi, ka pazaudēja savus vecākus (viņš beigās izrādījās BATUN kustības ierosinātāja Tonija Mažeikas dēls). Daži bērni turpat uz vietas sāka mācīties vieglākos igauņu, latviešu un lietuviešu tautas deju soļus. Nākamo gadu tāpēc paredzēts organizēt bērnu un jauniešu nodarbības tautiskā mantojuma zīmē.

D. V.

Pirmais tautas deju seminārs

Pirmajā Ziemeļamerikas latviešu tautas deju seminārā Garezerā piedalījās 60 dalībnieki un 14 referenti, pārstāvot pat tik tālas vietas kā — Vankuveru Kanadā un Bostonu ASV austrumu krastā.

„Aizvadītais pirmais tautas deju seminārs atkārtoti apliecina jaunatnes interesi pasākumam, ko nedrīkstam atstāt neizkoptu", tautas deju semināra nobeigumā izteicās tā idejiskais vadītājs A. Bāliņš no Toronto. „Semināru noorganizējām, lai sagatavotu jaunus tautas deju kopu vadītājus. Mācījāmies pareizu dejošanu, kopu darbību un sadarbību. Padziļinājām zināšanas arī citās kultūras nozarēs, kā. dziesmās, tautas tērpos, rotās, svētku paražās, deju jaunradē u. c. Programma varbūt bija par smagu, bet jauniešu interese apbrīnojama. Dalībnieku vecums bija noteikts sākot ar 18 gadiem, bet ieradās arī jaunāki. Dažiem tamdēļ bija pagrūti, bet izturēja un mājās aizbrauks kā uzvarētāji."

„Vai starp daudzajām aktīvitātēm semināra laikā kāda kļuva par populārāko?" bija avīžnieka jautājums darbīgajam semināra vadītājam.

„Izteikts uzsvars izvērtās uz nākošā tautas deju lieluzveduma programmas sagatavošanu Klīvlendas dziesmu svētku laikā. Iepazināmies ar visām tur dejojamām dejām. Noskaidrojām daudz domstarpību. Liekas, apmierinātību visvairāk izjuta pati lieluzveduma vadītāja L. Āboliņa no Bostonas, kuŗa seminārā visu laiku bija klāt un darbību saskaņoja. Izdebatēta tika arī latvisko jaundeju uzveduma programma un norise, kas būs pilnīgs jaunums un Klīvlendas dziesmu svētku laikā risināsies pirmo reizi."

Pārrunās izraisījās arī doma par latviešu tautas deju svētku ideju, kuŗa varētu kļūt īstenība, ja dziesmu svētku rīkotāji izšķirtos par deju atdalīšanu no dziesmu svētkiem. „Pretestības sadarbībai dzirdētas ASV pusē, bet Kanadā šādai domai neviens nav pieskāries. Vismaz tuvākā nākotnē nekādas jaunas pārmaiņas nav gaidāmas", domā A. Bāliņš, vēlākā sarunā pieskaŗoties arī deju standartizēšanas idejai apvienotajā deju krājuma izdevumā, pie kuŗa strādā A. Bāliņš, L. Morusa, Z. Miezītis, M. Ezerkalne un E. Kalviņš.

„Man kļuvis zināms, ka no 'malas' vērotājiem daudziem šķiet, ka tautas deju kopas ir vairāk tikai, lai papriecātos, neradot un nedodot nekā vērtīga, bet ja mazliet iedziļināmies, tad redzam, cik daudz tieši šādā veidā jauniešu brīvā gribā tiek veikts un pakalpots latvietības uzturēšanā svešatnē," ir A. Bāliņa pēdējie vārdi, kad nevaļas spiestam tam jādodas uz semināra pēdējo ugunskura vakaru.

Latviešu tautas deju apvienības rīkotais pirmais deju seminārs risinājās no 15. līdz 21. augustam Garezerā un kā turienes nometņotāji apzīmēja, visas septiņas nedēļas dienas, no 7 rītā līdz 11 vakarā, tika veltītas dejošanai. Dejoja visur: ēdamzālē, vidusskolā, pie ezera, ielejās un uzkalnos. Starplaikā notika referāti. Rotkalis O. Grīns runāja par rotas lietu nēsāšanu pie tautas tērpiem. Mākslas audēja O. Mežule no Toronto katru dienu stāstīja par tautas tērpiem, demonstrējot līdzpaņemtos plašos krājumus un rādot gaismas attēlos. A. Pērkons referēja par latviešu svētkiem un paražām, V. Ārums iepazīstināja ar jauno deju kopu vadītāju problēmām un kopu sadarbību, bet A. Bāliņš teorētiski apskatīja problēmas dejās. Z. Miezītis savukārt iepazīstināja ar choreografiju, G. Bāliņa — rotaļām, L. Gleške — rūpējās par dziesmu dziedāšanu.

Semināra rīkotos tautisko deju priekšnesumos, bez dejotāju kopām no ASV, piedalījās arī Toronto Diždancis (Z. Miezītis) un Daugaviņa (E. Kalviņš). Sarīkojuma ievadvārdus teica semināra vadītājs A. Bāliņš, cildinot latviešu tautas deju apvienību, ALAs atbalstu un Garezeru. Noslēgumā visiem pateicās apvienības vicepriekšsēdis J. Dabars.

„Esmu pirmoreiz Garezerā. Ļoti patika. Daudz iemācījos, lai zinātu kā "kāju griest'. Ugunskura vakari bija jautri. Iepazinos ar jauniem draugiem. Vienīgā nelaime — plkst. 11 bija jāiet gulēt . . . Nākošreiz braukšu atkal," izteicās viena no jaunākajām semināra dalībniecēm Inta Medne no Susenmarijas Kanadā, kuŗa darbojās deju kopā Ziemeļnieki.

V. Boķis

Stokholmā miris prof. Birgers Nērmans

Stokholmā 83 g. vecumā 22. augustā miris zviedru profesors Birgers Nērmans. Pēdējos 30 gados viņš bija viens no visaktīvākiem baltiešu brīvības centienu atbalstītājiem Zviedrijā. Viņa darbība baltiešu labā galvenokārt izpaudās Baltijas komitejā, kuŗu viņš kopā ar prof. Fr. Balodi, bij. Igaunijas valsts prezidentu A. Reiju un bij. Lietuvas sūtni I. Šēniusu nodibināja 1943. g. Stokholmā. Tanī visus šos gadus aktīvi līdzdarbojušies daudz ievērojamu zviedru sabiedrības pārstāvju. Prof. Nērmans bija šīs komitejas priekšnieks līdz nāves dienai.

Nelaiķis bija dzimis 1888. g. 6. oktobrī grāmattirgotāja ģimenē Norčepingā. Viņš studējis Upsalas universitātē, kur 1970. g. ieguvis cand. fil. gradu un pēc 3 gadiem fil. doktora gradu. No 1917. — 1919. g. viņš bija docents Upsalas universitātē un no 1923. — 1935. g. archeoloģijas profesors Tērbatas universitātē. Pēc atgriešanās Zviedrijā viņš sāka strādāt Valsts vēsturiskā mūzejā Stokholmā, no 1938. — 1954. g. būdams šā muzeja direktors.

Prof. Nērmans ir piedalījies archaioloģiskos izrakumos arī Latvijā un savus atklājumus aprakstījis vairākās grāmatās. Viņa spalvai pieder arī vairākas polītiska rakstura grāmatas par Baltijas valstīm un neskaitāmi asi raksti periodiskos izdevumos. No latviešu trimdinieku organizācijām Zviedrijā ciešākais kontakts ar nelaiķi bija Latviešu Nacionālam fondam. Pēdējais Nērmana 80. dzimšanas dienā dāvināja viņam mākslinieka Baluša bronzā lietu profesora krūšu tēlu, kā pateicību par baltiešu brīvības centienu atbalstīšanu.

Nelaiķi apbedīja 30. augustā Stokholmā. Pēc viņa sēro divas meitas un dvīņubrālis mākslinieks Einārs.

O. F.

Klusais kaŗavīrs

Pulkvežleitnantam Voldemāram Bergam 21. augustā piepildījās 80 dzīves gadu. Viņš dzimis 1891. gadā Rīgā kā namsaimnieka dēls. Pēc reālskolas beigšanas 1913. gadā brīvprātīgi iestājies Daugavgrīvas cietokšņa artilērijas dienestā, bet jau nākošā gadā paaugstināts leitnanta dienesta pakāpē. 1915. gadā komandēts uz Ritprūsijas fronti, kur sabijis tikai 6 mēnešus, jo kaujās ievainots. Cara armijā dienējis līdz tās sabrukumam 1917. gadā. Apbalvots ar vairākiem ordeņiem, arī Staņislava ordeni ar šķēpiem.

Valdemars Bergs

Pēc Latvijas valsts proklamēšanas K. Bergs tūliņ iestājās plkv. Kalpaka bataljona atsevišķā jātnieku nodaļā, piedaloties vairākās kaujās, bet vēlāk pildīdams 1. kavalērijas diviziona saimniecības priekšnieka amatu. 1920. gadā paaugstināts par kapteini. Latvijas neatkarības laikā bija galvenās artilērijas noliktavas priekšnieka palīgs. 1925. gadā paaugstināts par pulkvežleitnantu un pildīja Daugavgrīvas municijas nodaļas priekšnieka amatu. Apbalvots ar Latvijas atbrīvošanas cīņas dalībnieka zīmi, Trijzvaigņu ordeni, Latvijas valsts 10 gadu jubilejas medaļu un Viestura ordeņa IV šķiru ar šķēpiem.

Baigajā gadā no armijas atbrīvots, pelnot dienišķo maizi sev un ģimenei kā pirtnieks un citu gadījuma darbu strādnieks.

Bēgļu gaitas Vācijā vadījis Libekas nometnes slimnīcā par feldšeru, būdams arī doc. R. Pavasara asistents pie operācijām, šīs zināšanas iegūdams cara armijā, kur beidzis feldšeru kursus. Vācijas nometnē, dzīvodams kopā ar vecāko dēlu Hariju, pazīstamo šaržistu, V. Berga archīvā uzkrājušies vairāki dēla zīmētie šarži. Kādā no tiem viņš šaržēts kā DP feldšeris,, kas ar lielu šļirci dzenas pakaļ savam „upurim".

ASV ieceļoja 1950. gadā, eksistences darbu, līdz aiziešanai atpūtā strādājot Kolorado Springā un tagad vadot klusu dzīves novakari kopā ar savu dzīvesbiedri Zelmu. Jubilārs gandrīz trīsdesmit gadus valkājis kaŗavīra tērpu. Trimdā klusajam kaŗavīram palikusi tikai ģimene, tā pati nemierīgo laiku sadrupināta. Jaunākais dēls Leopolds 1943. gadā kā leģionārs kritis kaujā pie Opočkas. Liktenīgie pazemojumi, gadu nasta un divas smagās operācijas, viena no tām sirds operācija pērngad, nav spējušas sirmo kaŗavīru un veco kalpakieti salauzt.

Edm. Zirnītis

Priekšdarbi kultūras dienām

Kultūras dienas Ņujorkā notiks nākamgada 29. un 30. janvārī, par kuŗām 31. augustā lēma Ņujorkas organizāciju pārstāvju sēdē. Kultūras dienu virstemats būs par latviešu valodas problēmām — referāti par tiešiem valodas jautājumiem, par „r" mīkstināšanu un svešvārdu rakstību, ar valodas komisijas ziņojumu par tās darbību un ieteikumi. Paredzēti arī referāti, kā audzināšana ģimenē varētu ietekmēt latviešu valodas mācīšanu un citi attiecīgi temati. Plānota arī skate, kas diagrammās un pārskatos rādītu latviešu valodas dialektus, to izplatību apgabalus, kā arī skolu un zinātnisko grāmatu izstāde. Daži sanāksmes dalībnieki ieteica ietilpināt tematus par latviešu mākslu, mūziku, teātri, un tēlojošo mākslu, jo arī tās ir radniecīgas valodai.

Kultūras dienu rīkotāji ir Ņujorkas latviešu organizāciju padome, Latviešu humānitāro zinātņu asociācija, Latviešu akadēmisko mācības spēku apvienība, Latviešu valodas komisija, Latviešu preses biedrība un DV Ņujorkas apvienība. Kultūras dienas rīkos sadarbībā ar Amerikas latviešu apvienības Kultūras biroju. Sanāksmē izskanēja domas, ka pie organizēšanas būtu pieaicināmas arī jaunatnes, akadēmiskās un skolotāju organizācijas.

Kultūras dienu rīcības komitejā izraudzīja priekšsēdi Dr. P. Norvili, sekretārus Dr. E. Kāpostiņu un I. Upmali, kasieri K. Kitneru, Ārējās informācijas vadītāju V. Irbi, bet par locekļiem darbosies J. Bičolis, J. Lācis un A. Skara.

Kultūras dienas ilgs divas dienas. Jau tuvākā laikā mēģinās apzināt referentus un izraudzīt tematus, apsveŗot arī paneļdiskusijas.

Otomāru Bikšu atceroties

Kalifornijā nesen veļiem pievienoto pulcināto būvinženieri Otomāru Bikšu atceroties, atmiņā nāk kāda tāla rudens diena 1925. g. sept. beigās, kad pirmo reizi sastapos ar Otomāru Bikšu. Abi šajā rudenī sākām studēt Latvijas universitātē inženierzinātnes. Mēs citi jaunie studenti bijām nostrādājuši apmēram pāris nedēļu tēlotājas ģeometrijas zīmētavā, kad kādu rītu atvērās durvis un dzirdējām skaļu „Labrīt!" Pie durvīm stāvēja kāds smaidīgs, vidēja auguma jauneklis, bet ļoti kustīgs un enerģijas pilns. Tas bija Otomārs Bikša. Ja nemaldos, viņam bija atļauts divas nedēļas vēlāk ierasties rasētavā tāpēc, ka bija mācījies Rīgas valsts technikumā un darbā ieskaitīja dažas iepriekš veiktās zīmējumu lapas.

Pēc sešiem studiju gadiem mēs viens otram it kā pagaisām: O. Bikša, studijas beidzis, strādāja šoseju un zemesceļu departamentā, bet es, pārtraucis strādāt privātā būvfirmā, pārgāju redakcijas darbā. Arī trimdas laikā Vācijā mēs bijām katrs savā pusē: viņš amerikāņu zonā, es britu — Holšteinā.

Bet mūsu ceļi negaidot sastapās pavisam otrā pasaules malā — dienvidpuslodē Brazilijā. Kad tur 1949. gada jūlijā ierados Sanpaulo pilsētā lielajā Kanadas būvfirmā „Light and Power" meklēt darbu, plašajā uzgaidāmajā telpā piepeši kā vējš iedrāzās kāds vīrs un satvēra mani aiz abām rokām.

„Kur tu te cēlies?" viņš prasīja skaidrā latviešu mēlē, un es biju pārsteigts, redzēdams, ka tas ir Otomārs Bikša. Izrādījās, ka viņš bija ieradies dažus mēnešus agrāk Brazilijā, un tagad viņš man iztēloja dzīvi Sanpaulo pilsētā rožainās krāsās. Es esot ieradies īstā laikā! Tiešām, kad nokārtojās darba apstākļi, dzīve tur nebija slikta. Starp abām mūsu ģimenēm izveidojās ciešas draudzības saites.

Kā teicu, O. Bikša bija enerģisks un uzņēmības pilns. Viņš nekad nestāvēja malā, kad bija jāveic draudzes vai sabiedrības darbs. Viņš arī negaidīja, ka

(Beigas 8. lpp.)

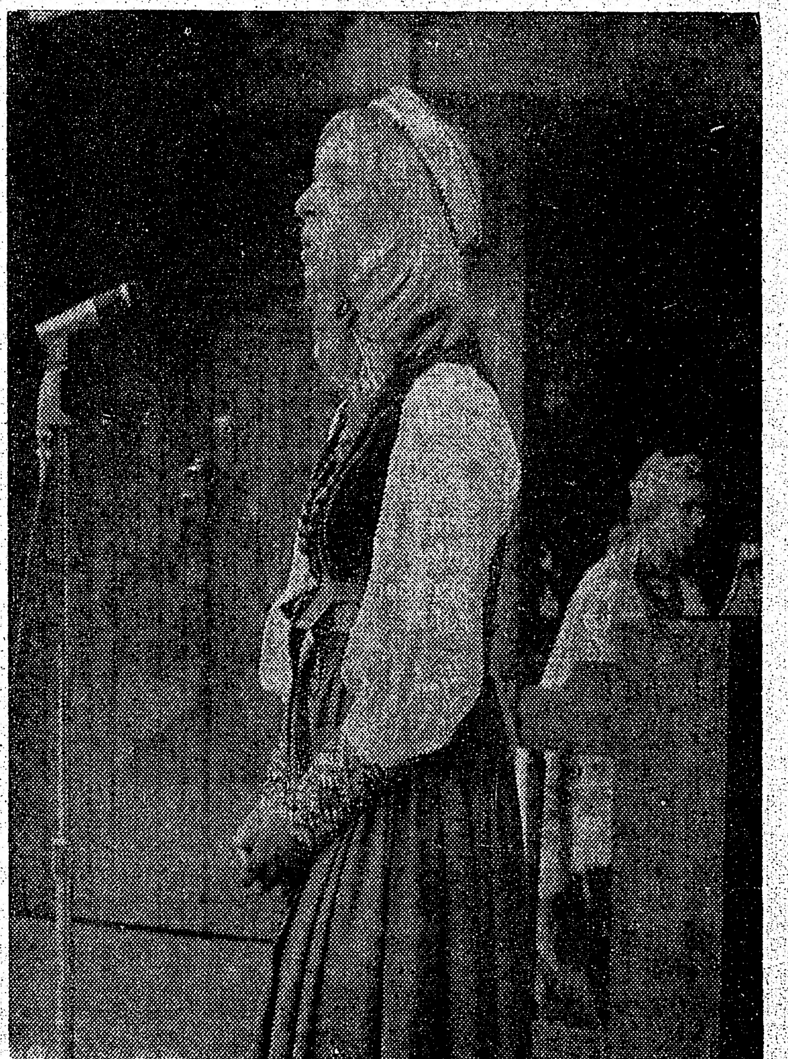

Dace Kārkliņa un Māra Ezerkalna (pie klavierēm) 2. baltiešu festivālā Priedainē. Foto: V. Maželis

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz LATVIJU vērtīgāku par naudu vai citu SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS

INTERTRADE EXPRESS CORP.
to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības. Tas ir apmēram, kā kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un iegādājušies mantas $200 vai $300 vērtībā, dažreiz pat vairāk.

PILNĪGA GARANTIJA un APDROŠINĀTS. TIKAI INTERTRADE Express Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās 3 nedēļu laikā. Viens speciālais rublis maksā $2.13. NAV CITAS PIEMAKSAS. Jūs variet sūtīt kuŗu katru summu. PIEPRASIET MŪSU JAUNĀKO ILUSTRĒTO CENRĀDI.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI
INTRETRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
piektā stāvā
NEW YORK, N. Y. 10010,
tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi. — Automobiļi. Tikai uz īsu laiku:
Moskvitch 412 IE $2995.-
Zaporozhets ZAZ 966 $1895.-
Daudzums ļoti ierobežots, tāpēc nekavējiet pasūtināt. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.

Pieprasiet mūsu speciālo apkārtrakstu.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
TORONTO 12., tel. 782-7246 377 GLENGARRY AVE.

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Markham — Lawrence: Atsevišķs 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar izbūvētu pagrabu, 2 virtuves, 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš. Iemaksa $3500.

Victory Park — Eglinton: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja. Divas izbūvētas istabas pagrabā, 2 vannas istabas. Privāts iebraucamais ceļš. Pilna cena $28.700, iemaksa $3000. 7002$gaucrb.8

Yonge — Lawrence: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, garāža. Kopējā cena $30.900.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM BEZ GALVINIEKIEM UZ NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Osvalds Akmentiņš

Letonijas traģēdija

STĀSTS PAR LATVIEŠU KOLONIJU, KAS NOGRIMA, CEĻOT SPĒKSTACIJAS DAMBI

Letonijā 1927. gadā dzīvoja ap 20 latviešu ģimenes. Kolonijas sastāvs pirms tam mainījies, cilvēki nākuši un gājuši. Letonijas nosaukums radies reizē ar pasta kantoŗa vajadzību. Tā kā tur dzīvoja tikai latvieši, tad pašiem nosaukums bija jāizvēlas. Dabīgi, domas saistījās ar Latviju. Kuŗš bijis pirmais, kas nosaukumu izvēlējies, grūti noskaidrot. „Vismaz mans vīrs to neatminas," stāsta Emma Ulmane, kas Letonijā uzaudzinājusi trīs mei meitas, izglītojusi un izlaidusi tautās.Pēc Ulmaņa informācijas liekas, ka paši pirmie Letonijā uz dzīvi apmetušies Reiznieki, Steiņi, Felsi, Alksnis un vēl kādi, kas bijis ap 1908. gadu.

Pastmeitars Jānis Ulmanis ar dzīvesbiedri Emmu un vecāko meitu Elmu pie Letonijas pasta kantoŗa. Augšējā stūrī pa kreisi — Letonijas pasta zīmogs ar 1947. g. 21. augusta datumu.

„Mans vīrs Letonijā ieradās no Bostonas 1910. gadā. Tas bijis bagātākais gads ar ienācējiem, kad tur uz dzīvi pārcēlās Bekmanis, Pūcēs, Augusts Belgins un daudzi citi. Katrs Letonijā, tāpat kā citur, saņēma savus 160 akrus zemes. Dažiem, kā mums, bija tikai 58 akri, jo visa pārējā zeme no mūsu 160 akriem iekļāvās ezerā. Tāpat bija daudziem citiem, kas ezera malā saņēma zemi," stāsta E. Ulmane.

Lakdubonē ezers prasījis arī upuŗus no latviešu vidus. 1917. gada pavasarī, 21. aprīlī, tur noslīcis A. Liepiņš. Par viņu laikraksts „Strādnieks" tā paša gada 12. jūnija n-rā raksta, ka viņš dzimis Vitebskas guberņā, mācījies par galdnieku, piedalījies 1905. gada revolūcijā. Vinipegā bijis viens no latviešu nodaļas dibinātājiem. Kad pārnācis uz dzīvi Letonijā, palīdzējis arī šeit nodibināties sabiedriskai dzīvei. „Nelaiķis mums, Letonijas biedriem, paliks vienmēr mīļā piemiņā, kā mierīgas, klusas dabas cilvēks, kas skaļu vārdu nelietoja, bet darīja savu darbu un ar savu labo padomu bija vienmēr un visur klāt." Tā viņa laika biedri toreiz rakstīja nekrologā.

Mazās latviešu kolonijas dzīvē svarīgs notikums bija sava biedrības nama celšana. Nams atklāts ap to pašu laiku, kad Letonijā no Rīgas ieradās vecie Apsīši ar Emmu.

„Letonijas biedrības namu cēlal mūsu pašu vīri, paši sagādājot materiālus," turpina E. Ulmane savu atmiņu stāstu. „Biedrības namā bija skatuve, pašu gleznots priekškars un dekorācijas. Teātŗa izrādes bija reizi gadā, notika arī kādi referāti. Svētīja 1. maiju, bet Jāņus līgoja līdz rīta gaismai. Tikai pēdējos gados tos vairs nesvētījām katru gadu, jo Līriveras (Lee Rivers) latvieši uzcēla paši savu biedrības namu ar zāli. Tad pārmaiņus gājām vienā un otrā vietā. Līriveras centrs atradās 10 jūdžu attālumā. Visbiežāk rīkoja dančus. Tad sanāca arī sveštautieši. Zviedri, somi un norvēģi bija mūsu tuvākie kaimiņi."

Letonijas un Līriveras latviešu biedrību nami bija arī vienīgie sabiedriskie pasākumi visā Manitobā, ko cēluši paši latvieši savām kultūrālām un sabiedriskām vajadzībām. Par latviešu tradicijām Letonijā sakāms, ka gandrīz vienmēr tās risinājās Latvijas tradiciju garā. Ziemsvētkos dedzināja eglīti un dziedāja svētku dziesmas, bet vasarā svētīja Jāņus un līgoja līdz rīta gaismai. „Vasarsvētkus un Pļaujas svētkus nesvētīja," atceras Emma Ulmane, kuŗas vīrs Jānis, ar ko viņa dzīvo kopā Vinipegā, ir jau 86 g. vecs, daudz ko jau aizmirsis gaŗos dzīves gados.

Pirmais Letonijas pastmeistars līdz 1924. gadam bija Jānis (John) Alksnis, tad M. Alksne, otrais Edvards Ansons, bet trešais un beidzamais pasta nodaļu no 1930. gada 1. jūlija līdz 1953. gada 15. oktobrim, 23 gadus no vietas, vadīja Jānis (John) Ulmanis. Viņš laikam būs vienīgais latvietis Kanadā, kas tik ilgus gadus vadījis viena pasta kantora darbību. Pasta kantoris bijis mazs un pasts apmainīts tikai reizi nedēļā. Tai pašā laikā Latvijas laukos pasts darbojās katru dienu. Kā viens no pēdējiem Letoniju atstājis Džeks Belgins, pārceļoties uz dzīvi Čikagā, bet brāļi Apsīši uz Lakdubonē.

Kā notikusi Letonijas applūdināšana?

„Kā jau sacīts, Letonija atradās uz Lakdubonē ezera krasta, bet tuvējā Lakdubonē pilsētiņa — uz Vinipegas upes krasta. Pēdējā tek cauri Lakdubonē ezeram uz lielo Vinipegas ezeru. Šai ūdens baseinā ir vairāki ūdenskritumi, kas izmantojami elektrisko spēkstaciju celšanai. Tā arī notika, lai citiem dotu gaismu, Letonija bija jāappludina, jārada ezerā ūdens pacēlums. Applūda daudzas latviešu saimniecības. Mūsu māja atradās augstākā vietā. Tā stāv vēl turpat, kur pasta kantoris, bet ēkas nopirkuši kādi amerikāņu sportisti," pabeidza savu stāstu aculieciniece par kādreizējo Letoniju.

Letonijas vairs nav...

Ciemiņi Letonijā, 1. rindā no kreisās J. Ulmanis ar meitu Mariju, Matevs, Balodis, Ozoliņš (no Toronto), V. Pūce, V. Urbāne un V. Balodis. Uzņēmums izdarīts ap 1940. gadu.

Agrākā čechu ģenerāļa baigi paskaidrojumi

No Čechoslovakijas uz rietumiem pārbēgušais agrākais ģenerālis Jans Seijna intervijā franču žurnāla „Paris Match" līdzstrādniekam Vašingtonā izteicies, ka gandrīz trešdaļa Čechoslovakijas tirdzniecības misijas darbinieku Kanadā strādā spiegu un sabotāžas dienestā. Francijā ap 30 proc. čechu misijas darbinieku strādā tiem pašiem mērķiem. Tas pats esot attiecināms arī uz Rietumvāciju, Angliju, Italiju un citām valstīm.

Tālāk bijušais čechu ģenerālis paskaidrojis, ka Varšavas pakta valstis tic, ka ir vieglāk paralizēt Ziemeļamerikas saimniecisko un politisko dzīvi nekā Rietumeiropu. Viņš aprakstījis arī slepenos Varšavas pakta plānus varbūtējam kaŗam ar Rietumiem. Tajos paredzēts trīs dienu ilgā uzbrukumā sasniegt Reinu, iesaistot ofensīvā vairāk kā miljonu lielu kaŗaspēku, bet pēc tam sagatavot raķetes tālākiem uzbrukumiem, lai varētu izdarīt invāziju Francijā, Beļģijā, Luksemburgā, Holandē un beidzot pārcelties pāri Lamanšam uz Angliju.

Ģen. Seijns izbēga no Čechoslovakijas 1968. gadā, pēc nesekmīgās iejaukšanās pučā, lai aizkavētu Aleksandra Dubčeka nākšanu pie varas. „Krievu rīcībā ir saraksts ar 10.000 vārdiem par personām, kas padomju kaŗaspēkam arestējamas okupējot Rietumvāciju," izteicies Seijns. Varšavas pakta vienības frontes līnijā pavadīšot speciāli militāri tribunāli, lai tiesātu „potenciālos kaŗa noziedzniekus" rietumos.

BRĪVA ISTABA, UZTURS UN
ATALGOJUMS
PAR 3 G. V. BĒRNA
PIESKATĪŠANU.
Lūdzu zvaniet, Toronto
(416) 449-5926
pēc plkst. 6 vak., vai
(416) 466-7929 katrā laikā.

Alfons Zemitis

Dzimis 1918. g. 16. augustā Krapes pagastā, Latvijā.
Miris 1971. g. 26. augustā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
Bites ģimene, Jānis Kalniņš un Beitānu ģimenes Kanadā un Latvijā

Kapteinis

Arvids Stirna

dzimis 1899. g. 10. dec., Jelgavā
miris 1971. g. 27. aug., Hamiltonā, Kanadā

Tālus kaŗalaukus pārstaigāji,
Zobenu vicināji;
Drosmīgi stāvēji sardzē,
Par dzimteni ko mīlējam mēs.

Mīļā piemiņā paturēs
3. Jelgavas kājn. pulka bij. kaŗavīri un to piederīgie.

Sekmīgi pabeigta...

(Pārnesums no 3. lpp.)

Bet lugas varonis Džerijs slimo, acīmredzot, arī ar šizofrēniju, un Dainis Turaids šo tēlu parādīja ar savu spēli ļoti reljefu. Bija interesanti šādu patalogisku tipu vērot uz skatuves: īpatnējām roku kustībām, kas izteic norobežošanos; domāšanas gaitas biežu sairšanu; jūtu trūkumu, ekscentrisku domāšanu; aizmaldīšanos pašam savos monologos; pēkšņo irracionālo agresiju; seksuālās deviācijas un... izteiksmīgās acis. Žēl, ka no klusināti runātā, neuzsvērtā (labi!) teksta daudz gāja bojā — vienkārši nevarēja dzirdēt. Ka melodrāmatisko tekstu lugas beigās nedzirdējām, nav zaudējums. Laimonis Siliņš kā vidus šķiras pārstāvis Pēteris Džerijs murgus izteiksmīgi izdzīvoja uz savas sejas: savas bailes, dusmas un simts visādu citu jūtu pa vidu.

Pirmizrādē vispār redzējām Anšlāva Eglīša komēdiju Māris un Baiba. Autors to nosaucis par vecmodīgu komēdiju". Cik vecmodīgu? Daudz tajā 17. g. s. komēdijas elementu: ciniskais pamattonis, ciniskais pieņēmums, ka katra sieviete ir iekaŗojama, „the battle of the sexes"; humors visādās variācijās, atziņa, ka nauda un nodrošināts stāvoklis vien cilvēku neapmierina; ideālas mīlestības un ideālu draugu meklēšana.

Šī ir komēdija ar trim „rozā" ainām un vienu „tumšo" ainu. Gaišās ainas šauj vienu vārdu raķeti pēc otras. Laimoņa Siliņa pasniegtas tās pārsteidz skatītāju ar savu dažādību un iespējām tās atdot publikai. Tur ir pārspīlēts patoss, ko uzspridzina pavisam ikdienišķīgs vārds, kas nolikts blakus. (Pie burvīgā ezera, kas tagad esot piemēslots), negaidīti aforismi (kauns ir liela nelaime); salīdzinājumi (Baiba ir droša kā nauda bankā); oksimoroni (Jo tu vairāk skaties, jo tu mazāk redzi). Un kur tad paliek Māra Bertulsona citāti, paradoksi, hiperbolas, viss kā no pilnības maisa. No jaunvārdiem man iepatikās šis: „piekampās" pie manis tik cieši.

Bet šai komēdijai ir pamatā drāmatiska struktūra: Siliņa tēlotais Ingus visu laiku mēģina Aldonu pārliecināt, ka viņam ir jāpalīdz. Siliņa spēli vērojot, sapratām, kā sievieti iekaŗo: patoss, glaimi, līdzcietības parādīšana, tieša lūgšanās (Palīdziet man!), uzmanības parādīšana; protams, arī acu spēle, manieres, fantāzija, šarms.

„Tumšajā" skatā Ingus romantiski sapņo par ideālo draugu un savu Baibu, kas, protams, arī neeksistē. Bet visa tā lieta nav salda, jo skatītājs tīri labi atceras cinismu, ar kādu Ingus izmantoja Baibu Aldonas iekaŗošanai. Tā arī šis burvīgais sapņu ezers kļūst piemēslots. Žēl, ka komēdijai fabulas pavediens kļūst arvien plānāks, kamēr beigās gandrīz izsīkst. Līdzvērtīgs partners Siliņa lieliskajai spēlei bija Brigita Kauliņa kā Aldona: izturēti rezervēta, inteliģenta, moderna sieviete, kas, šķiet, Ingus piepūli redz cauri jau no pirmā brīža. Tas, protams, uzjautrina skatītāju vēl vairāk.

Paldies visiem tiem drāmas māksliniekiem. Bija skaisti. Nākamreiz kaut ko arī bērniem, jo mēs paši par sevi vairs tik daudz nedomājam.

K. Freimanis

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

26. septembrī — plkst. 7 vakarā Bickford Park vidusskolas zālē Amerikas latv. teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrādes, Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie veči" atkārtojums.

2. oktobrī — Latviešu nama 7 gadu atceres sarīkojums ar DV teātŗa priekšnesumiem un deju.

23. oktobrī — Kanadas vanadžu sarīkojums „Romas pagrabiņā". Jautri priekšnesumi un deja. Spēlēs Runči trimdā.

4. nov. plkst. 8.30 vak. Toronto latviešu koncertapvienība rīko Lawrence Center, Town Hall, Artura Ozoliņa klavieŗu koncertu.

20. novembrī — pl. 7 vak. Eaton auditorijā — Latvijas valstssvētku 53 gadu atcere.

24. februārī — pl. 8.30 vak. Toronto latviešu koncertapvienība rīko, Sv. Andreja baznīcā komp. Jāņa Kalniņa ērģeļu koncertu.

23. martā — pl. 8.30, Toronto latviešu koncertapvienība rīko Lawrence Center Town Hall — Mildas Grimmas-Štrauss (soprāns) koncertu. Pie klavierēm Hugo Štrauss.

6. maijā — pl. 7.30 — Toronto latviešu koncertapvienība rīko — Jauktā koŗa „Dziesmu Vairogs" koncertu.

SV. KATRĪNAS

11. septembrī — plkst. 10 no rīta Makšķernieku un mednieku kluba eksternās šaušanas sacīkstes „Gun" kluba šautuvē.

11. septembrī — plkst. 8 vak. balle 101 Garnet Str. Rīko Sv. Katrīnas mednieku un makšķernieku klubs.

LŪDZU, KLAUSIETIES

raidījumu 15. GADA GĀJUMĀ Toronto Latviešu misijas radio BRĪDIS AR DIEVU katru svētdienu, no pl. 9 — 930 Niagaras WHLD raidītājs (viļņis 1270) Informācija: tālr. Toronto 261-4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, telefons 921-3327, 200 Balmoral Avenue.

Sākot ar septembŗa mēnesi visi dievkalpojumi Sv. Jāņa draudzes baznīcā notiks katru svētdienu (izņemot 12. septembrī) plkst. 11 rītā.

12. septembrī, plkst. 11 rītā kapu svētki latviešu kapu nodalījumā, Jorkas kapsētā piedaloties Toronto latv. ev. lut. draudžu mācītājiem. Sprediķos archibīskaps A. Lūsis.

19. septembrī dievkalpojums. Archibīskaps A. Lūsis.

26. septembrī, dievkalpojums. Mācītājs Māris Kirsons.

3. oktobrī plkst. 11 rītā — Pļaujas svētku dievkalpojums. Archibīskaps. Pēc dievkalpojuma draudzes pēcpusdiena.

Jauniešiem, kas vēlas iesvētīties 1972. gada maijā, jāpiesakās līdz oktobŗa sākumam. Draudzes svētdienas skola atsāks mācības svētdien, 17. oktobrī.

Mācītājs A. Cops, 38 Balaby Cr., Don Mills. Tālrunis 449-4087. Sv. Andreja draudze, tel. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

12. septembrī plkst. 11 kapu svētki latviešu kapos.

19. septembrī plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola Sv. Barnaba baznīcā.

BRAMPTONĀ

26. septembrī plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONĀ

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S.

12. septembrī, plkst. 10.30 no rīta dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; plkst. 11.00 dievkalpojums pieaugušiem; plkst. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

MONTREALĀ

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Telefons HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

Izņemot iesvētību un kapu svētku dievkalpojumus — visi dievkalpojumi notiek igauņu ev.-lut. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut.Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

12. septembrī dievkalpojums baznīcā plkst. 2 pēcp.

19. septembrī dievkalpojums nenotiks.

26. septembrī dievkalpojums baznīcā plkst. 2 pēcp.

Mācies taisīt sev savu piegrieztni!
ELLEN PETERSONES MODES UN PIEGRIEŠANAS SKOLA
Kursi iesācējām un turpinātājām
Mācības sākas 1971. gada 13. septembrī.
Informācija un pieteikšanās: 221-3807 222-3845

71. gada automašīnas par izpārdošanas cenām
Chevrolet-Chevelle — Camero — Oldsmobile — Chevy II — Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālrunis HO 6-1131
Robertson motors Ltd.
1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.

Piedāvā dāvanām un pašu vajadzībām:

Daugavas Vanagu Grāmatnica
Latviešu namā 491 College St., Toronto 174, tālrunis 921-7121
Darbdienās no plkst. 12—8 vak., sestdienās SLĒGTS

- GRĀMATAS, visjaunākos izdevumus iesaistot
- KERAMIKU
- KOKA IZSTRĀDĀJUMUS — pūra lādes, šķīvjus, svečturus, standartiņus
- AUDUMUS — sedziņas, spilvenus, grāmatu zīmes
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMUS — atslēgu maciņus, naudas makus, albumus, viesu grāmatas, adrešu grāmatas, grāmatu zīmes
- LATVIEŠU SKAŅU PLATES
- APSVEIKUMU KARTĪTES

Apskatiet — varbūt kas noder!

Literārs saldējums Garezerā

MAZLIET NEPARASTAS IMPRESIJAS

Tāda sākumā nebija. Bija gan rakstnieku un avīžnieku pulcēšanās saldējuma pusstundā, Garezera „Straumēnu" nojumē 3. dziesmu dienu laikā. Protams, bija arī saldējums, vesela rūpnīcu vācele saldējuma, bet lai tas tur kļūtu literārs — pietrūka laika. Pusstunda pagāja namatēvam Aivarm Ruņģim sapulcējušos pieteicot un iepazīstinot, tā sakot „oficiāli" — ja formālu ceremoniālu var saukt par oficiālu iepazīstināšanu — un tiem savstarpēji apsveicinoties ar nezināmu autoru nezināmos laikos sacerētām frazēm un izteicieniem,, kā, piemēram, „labdien!", „Priecājos iepazīties!", Prieks atkalredzēt!", „Sveiks vecais!" (neizdevās saklausīt pat neviena atsvaidzinoša „Sveika, vecā"), „Kur tādu gaisa gabalu!" un tamlīdzīgiem — izteicieniem, kas gan vēl dzīvo un nav aizstāti literātūrā (dzīvē dažreiz ar kādu „Hai! — zivi), bet nekādu jaunrades izjūtu vairs nedveš.

Saldējums, kaut parastais, tomēr jāēd ar baudu. Tas nav veicams divās sekundēs, ar ko baudai pietiekot putniņiem uz šūpojoša zara, kā to novērojusi un aplēsusi Benita Veisberga savā „Maigajā jērā". Arī tikšanās jāpardzīvo ar baudu, sevišķi, ja tā daudzkārt izjusta ar grāmatās vai avīzēs iespiestu burtu palīdzību, bet reti vai nekad domām skanot un krustojoties tikko izrunātos vārdos. Daža laba saldējuma drupata tā baudot, varbūt, izkusa nelaikā, nemaz nenokļuvusi mutē. Vēl vairāk tādēļ, ka nevienam un nevienai negribējās nokavēt kopkoru koncertu, kam drīz bija jāsākās „Dziesmulejā" ,gandrīz otrā Garezera malā. Namatēvs gan vēl paspēja uzaicināt uz tikšanās turpinājumu „Atbalsīs" — atkal pretējā Garezera malā — bet kā namamāte no izkušanas paglāba saldējuma atlikumu vācelē un vai viņai tur nevajadzētu palīdzības, par to viesi, būdami bezrūpīgi un cietsirdīgi, kā jau pa laikam viesi, daudz neinteresējās.

Koncerts bija jauks un izdevies un „Atbalsis" vakarā pilnas podu. Mazliet arī — odu, bet no tiem nebija grūti atgaiņāties. Podu toties bija simtiem — pilns dārzs. Kaut redzēti jau dienā, lietpratīgi sakārtoti un apgaismoti, naktī zem kokiem un tumšajām debesīm, tie atgādināja zemūdens klinšu veidojumus, vienu fantastiskāku par otru, tā kā pat ezers un laivas vairs nespēja sacensties pievilcībā. Protams, podi tie nebija izskata, bet to pagatavošanai lietotā galvenā izejmateriāla — mālu dēļ. Arī tādēļ, ka paši gatavotāji tos pazemīgi tā sauca. Pēc formas, vairāk bija vāžu, krūšu, šķīvju, bļodu un svečturu. Speciālajā literātūrā to visu kopā, laikam, sauc arī svešvārdā — par mākslas keramiku. Bet vienkāršam mirstīgajam, sevišķi tādam, kas nespēj tos iegādāties vai kam nav dārzu, verandu, balkonu vai citu telpu, kur tos likt — tātad, divkāršam — šādas kopizstādes apskate tomēr varēja dot, vismaz, ieganstu izdevīgām valodas grūtībām nākotnē. Dusmu brīžos, apskates iespaidu atceroties, sastostīšanās un apzinēmjumu vērtības pārvērtēšana var lauzt pat visrupjāko ieradumu un rupju ieradumu laušana var nākt ne tikai kādam promsūtamam dusmu iemeslim, bet arī dusmu izgāzējam par labu.

Ar to, varbūt, varētu atgriezties pie literārās jaunrades sajūtām, ja nebūtu jāpiemin vēl viens literātu tikšanās turpinājuma ielogs — tautisko audumu izstāde. Atsevišķā nojumē, ar tīri latvisku klonu grīdas vietā, bija apskatam izklāti un izkarināti gan agrāko laiku audumu raksti un krāsu vijumi, gan arī tādi, kas iecerēti un darināti trimdā vai tikko saņemti no dzimtenes. Tie gandrīz simboliski iekrēsloja arī tikšanās noslēgumu pēc pusnakts.

Starp turpinājuma sākumu un beigām tomēr nolīga stundas trīs, blakus podiem. Tās vairs nebija frazainas. Gan izskanēja vārdi un domas līdzīgi saldējumam, bet tūliņ aiz tiem — līdzīgi ugunij vai asam cirvim. No apstākļiem trimdas avīžu redakcijās līdz apstākļiem Rīgas apmeklējumos, to vientulība kaktusainā Teksasas smilšu tuksnesī līdz vientulībai ledainā Latvijas kolchozā, no intuitīvām partizāniskām aktivitātēm līdz sistēmatiskas plānošanas nepieciešamībai. Neatbildēts tomēr palika jautājums — ko īsti mēs patiešam varētu darīt? Lai būtu rakstnieks — jābūt individuālistam, un individuāli, laikam, katram rakstniekam, vienalga, kādos apstākļos un gadījumos, arī bijis un būs jāizšķiras. Tas ir — ja to nevar vai negrib atstāt vakardienai vai atlikt uz rītu. Individuāla izšķiršanās kopēju plānošanu tomēr neizslēdz. Nedrīkst tikai individuālitāti pazaudēt — tas nozīmētu iekļaušanos pūlī.

Tieši tā, laikam, gan neviens neteica. Bet šī nav reportāža par to, ko katrs teica, kas teikšanā piedalījās, un kas tikai klausījās. Šie — tikai iespaidi pēc pārbraukšanas mājās. Un mājās aizbrauca visi, dažs desmitiem, cits simtiem jūdžu, uz vispretējākām pusēm — trimdas mājās. Kopēju atzinumu nebija. Bija bijusi tikai saldējumu pusstunda, gan mazliet pagarināta, vispirms, podu, beidzot audumu pašā. Kopēji atzinumi parasti nav jauni. Tiem, tā tad, trūkst literāru jaunumu vērtības.

Osvalds Liepa

Vai Britanija . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

nebūs vairākumā, tādēļ angļu valodai nebūtu tiesības pretendēt uz galvenās valodas lomu. Fakts, ka Amerikā runā angliski, šeit nekā nenozīmē, jo koptirgum ir pasvītroti eiropisks raksturs.

Daži iebildumi pret koptirgu ir diezgan fantastiski. Anglija iestāšoties apvienībā, kur pārsvarā ir republikas, un ar to apdraudēta Anglijas sensenā monarchistiskā iekārta. Ir pat reliģiski iebildumi: protestantiskā Anglija iestāšoties apvienībā, kurā katoļiem pārsvars. Reliģiskām antipatijām britu salā vēl arvien diezgan liels svars. Liela loma antipatijā pret koptirgu ir psīcholoģiskajam elementam. Daudziem britiem pasaule sākas un beidzas viņu salā — ar tās īpatām gadsimteņu vecajām paražām, no kuŗām daudzas jau sen neatbilst mūsu laikmetam. Daudzi nekad nav izkustējušies no savas salas, daudzi pat nelabprāt brauc atvaļinājumā „uz Eiropu"" (tā britu vairums dēvē Eiropas kontinentu. acīm redzot, nepieskaitot sevi Eiropai). Doma, ka tagad viņu tradiciju cietoksnī iebruks „eiropieši" ar citādiem uzskatiem un paražām, daudziem liekas nepieņemama.

Principā gribētos apsveikt Eiropas apvienošanās ideju: saimnieciskā apvienošanās vestu pie ciešākām politiskām saistībām — pret draudošām briesmām no austrumiem. Tomēr liekas, ka Anglijas iestāšanās koptirgū nedarīs labu tās vienībai. Sāksies rivālitāte starp Franciju un Angliju (to paredzēja arī Degolls) — vispirms jau valodas jautājumā. Anglija ar savām tradicijām un pretenzijām prasīs sev izņēmuma stāvokli dažādos jautājumos sakarā ar savām saistībām ar Britu kopvalsti. Vācija beidzot atbrīvosies no Hitlera sakāves laikā iegūtā mazvērtības kompleksa, kas neatbilst tās saimnieciskajam stiprumam, — un rodas jautājums, kurā pusē tā nostāsies?..

Ir tomēr notikumi, kas britiem liek aizmirst uz laiku kaislīgo polemiku koptirgus problēmā. Tas ir nemiers Ziemeļīrijā. Pēdējā draud izvērsties par otru Vietnamu, un nav iespējams paredzēt, kā šo problēmu atrisinās. Terrora aktu rīkotāji ir gan slepenās IRA (Īru republikāniskās armijas) locekļi, bet katoliskie īri ir viņu pusē un demonstrē savu naidu pret angļu armijas nodaļām, kuras sūtītas uz Ziemeļīriju kārtības nodibināšanai. Televizija rāda, ka pat bērni svież ar akmeņiem angļu kareivjiem. Terrors nav attaisnojams, tas prasa daudz nevainīgu upuŗu, bet, raugoties vēsturē, jāatzīst, ka Ziemeļīrijā tagad uzdīgusi sēkla, ko angļi paši pagājušos gadsimtos sējuši Īrijā, sākot ar kādreiz arī Latvijā daudz apbrīnoto Oliveru Kromvelu. Katolisko iedzīvotāju vairums tika apspiests ne tikvien reliģiskā, bet arī saimnieciskā ziņā un bija pavisam beztiesisks. Jo lielāka ir apspiešana, jo asāka reakcija pret to: tas būtu jāievēro visiem režīmiem... Īru brīvības cīņas pēc neskaitāmiem upuŗiem beidzās ar neatkarīgās Īrijas nodibināšanos. Protestantiskajiem angļiem tomēr palika Ziemeļīrija, kur viņi cenšas saglabāt savas saimnieciskās priekšrocības, bet tur dzīvo arī katoliskie īri. Pagātnes asās cīņas uzspiedušas naida zīmogu abām pusēm, un šis naids deg tagad pilnās liesmās. Ir savādi, ka arī daži Ziemeļīrijas protestantiskās baznīcas locekļi (piemēram, pazīstamais Preslijs) neaicina uz kompromisu un iecietību, bet aktīvi piedalās politiskajā cīņā.

Austra Augenberga

Televīzija bērniem

19. raidāmceļš šajā sezonā sniegs jums 3 jaunas sēriju izrādes bērniem pirmskolu gados un turpinās divas pagājušā gada iecienītākās programmas.

Programmas katru rītu sāksies ar „Polkā durvīm" *(Polka Dot Door)* pl. 8 rītā, kam sekos „Maģiskais apvērsums" *(Magic Roundabout)* plkst. 8.30 rītā.

Pirmdienās un trešdienās plkst. 10.50 rītā noraidīs „Uzminiet kas?" *(Guess What?)* ar vadītāju Janu Rubesu.

Pusdienā atgriezīsies „Rodžera kunga kaimiņi" *(Mister Roger's Neighbourhood)* un vēlāk, plkst. 5,30 pēc pusd., jūs variet apmeklēt „Sesami ielu II" *(Sesame Street II)*.

Viss šis ir tikai mazs paraugs mūsu nākošās sestdienas, 11. septembra jaunajā programmā, kas sāksies uz 19. raidāmceļa televizijas raidījums izglītībai jums un jūsu ģimenei.

R.G. Balodis D.C.
(chiropraktors)
paziņo jaunas klinikas atvēršanu
187 Steeles Ave E., Toronto.
Blakus slimu locītavu un mugurkaula problēmām ārstēju arī nervozitāti. Dabisko zāļu aptieka.
Tālr. 223-7668 Tālr. 223-0127 (latviski)

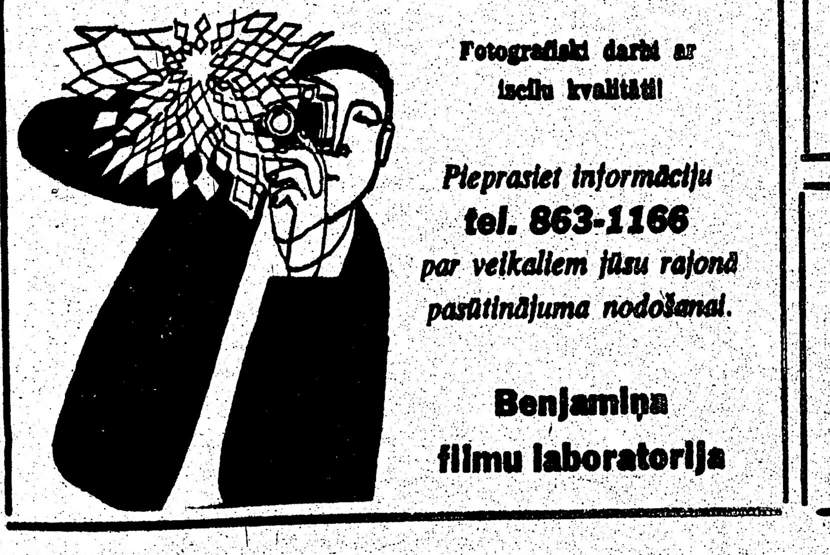

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju
tel. 863-1166
par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājuma nodošanai.
Benjamiņa filmu laboratorija

A. EGLITIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VALUDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
VEIKALA UN DARBNICA 964½ Bloor St. W. Toronto 4 Ont., tālr. 533-2837.
Zvanīt 332-4269, AREA CODE 613.

L. LUNSKY
OPTIKIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.

BB apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
TEL. 759-0266

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto 174
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām ● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
tālr. 534-1403, Toronto

IGAUNU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251
ACU PĀRBAUDE. AČEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

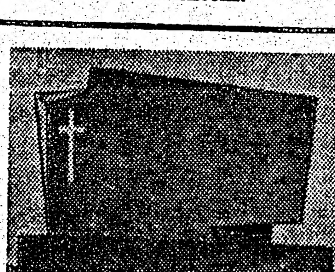

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Pārbēšana abās bēru mājās

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

KAKTIŅŠ
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām.
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI —
465-5225
DAUGAVAS VANAGU KLUBS
OTRĀ STĀVĀ
ATVĒRTS BIEDRIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI NO PL. 4 p.p. — PL. 1 NO RĪTA
SESTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām.
Uz redzēšanos!

Lielākais un labākais v[redacted]
EIROPIEŠU [redacted]
vislabākā kvalitāte, p[redacted]
tip-top [redacted]
1727 BL[redacted]
(pretim Keel[redacted]
YORKDALE S[redacted]
FAIRV[redacted]

ROSAR-MORRISON [redacted]
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPIGA UN SMALKJŪTIGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Kas? Kur? Ko? Toronto

ALFRED STIKUTS REALTOR
1851 Lawrence Ave. E., Scarboro
Alfreds Stikuts, FRI, tālr. 752-1770
1363 Wilson Ave., Downsview, Ontario
Vad. Lita Stikuts, tālr. 248-0101

A. BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Nekustami īpašumi, apdrošināšana, obligācijas un notārs
316 Harbord Street, Toronto, Ont. 534-8447

DAŽĀDU ZIEDU dabīgs nepasterizēts MEDUS
Ziedputekšņi (Pollen). Perupieniņš (Royal Jelly) no ĒRGĻU LIGZDAS dravām, 30 Dewson Street, Toronto 173. Tālr. 534-6563

PAVASARA LE 1-7353
delikatešu veikals un konditoreja
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

EXPRESS T.V. SERVICE
HI-FI un TV DARBNICA, tālr. 769-6732
no plkst. 9 — pl. 9 vak.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. *Ausma Miķelsons*

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6702

Pērciet 1972. gada automašīnas ar 100%, 12 mēnešu, vai 12,000 jūdžu garantiju. (Vienīgā Forda pārstāvniecība, kas piedāvā šādu bezizņēmuma garantiju) 1971. gada demonstrētās automašīnas — Ford Galaxie, Mustang, Torino, Maverick un Pinto par pazeminātām cenām.

NORTHTOWN FORD SALES

(Otra lielākā Forda pārstāvniecība Kanadā)

5444 Yonge Str., Willowdale, tāl. 221-9381, ext. 29

Latviešu pārstāvis Jānis Lāma

Piedāvājam lietotas un arī smagās automašīnas.

High Park rajonā

meklē
2 istabas un virtuvi

vai arī vienu (lielāku) ar virtuvi.

Zvanīt LE 4-7056 Toronto.

IZĪRĒJAMA

MĒBELĒTA ISTABA

ar virtuvi un privātu vannas istabu.

175 Westminster Ave., tālr. LE 1-5689

Toronto universitātes studente

meklē dzīvokli

AR PANZIJU

klusā mājā satiksmes tuvumā.

Lūdz zvanīt vakaros 465-8341, Toronto.

Kosigins apmeklēs Kanadu

Pēc ziņām no Maskavas, Pad. savienības ministru prezidents Kosīgins šoruden plānojis apmeklēt Kanadu. Tas būs pirmais gadījums pēc Otrā pasaules kaŗa, kad kāds augstākais Kremļa varasvīrs ciemosies šajā brīvajā rietumvalstī. Sagaidāms, ka Kosīgins ieradīsies Kanadā pēc Alžīrijas apmeklējuma, kas paredzēts oktobrī. Viņu ciemoties ielūdzis Kanadas ministru prezidents Trudo savā Maskavas apmeklējumā šāgada sākumā.

Kosīgina pirmais Kanadas apmeklējums ir saskaņā ar Trudo noslēgto līgumu Maskavā, kas paredz periodisku konsultāciju par savstarpējām un pasaules problēmām. Trudo paskaidrojums Maskavā, ka Kanada nedrīkst atļaut sevi „pārvarēt dienvidu kaimiņam" un ka Kanada meklē pārmaiņas ārzemju attieksmēs, atrada dzirdīgas ausis Maskavā. Kosīgina Kanadas apmeklējums būs daļa no globālās diplomātijas ofensīvas, ko plānojusi padomju valdība un kas atgādina Chruščova ēru".

Kosīgins paziņojis, ka apmeklēs Alžīriju oktobrī, lai pasvītrotu Maskavas interesi Vidusjūrā. Komūnistu partijas vadītājs Brežņevs savukārt paredzējis apmeklēt Dienvidslaviju septembra beigās, pēc tam ar Podgorniju kopīgi brauks uz Franciju oktobra beigās. Maskava ziņoja, ka Podgornijs oktobra sākumā apmeklēs arī Ziemeļvietnamu.

Dienvidslavijas prezidents Tito ieradīsies Otavā oktobra vidū, pēc Apvienoto nāciju ģenerālsapulces atklāšanas un sarunām ar ASV pārstāvjiem Vašingtonā. Trudo savā Dienvidslavijas apmeklējumā bija paredzējis personīgi tikties ar Tito un nodot ielūgumu, bet sakarā ar ASV prezidenta Niksona jauno saimniecisko programmu ASV, kas draudēja izsaukt saimniecisku krizi, bija spiests savu Dienvidslavijas ceļojumu pārtraukt.

Trudo birojs paziņojis, ka ASV prezidents Niksons piekritis apciemot Otavu nākamā pavasarī, tas ir trīs gadus pēc oficiālā Kanadas ielūguma.

Jaunas vēlēšanas Kanadā paredz jau šoruden

Kā ziņo Toronto rīta laikraksts „The Globe and Mail", agrākais liberālais kabineta ministrs Pauls Heljers (Hellyer) paredzējis, ka ministru prezidents Trudo varbūt izsludināšot jaunas vēlēšanas jau šoruden novembrī. Heljers šādas domas izsacījis Ontario pilsētā Londonā, savā „šķērsām Kanadai" apceļojumā politiskās grupas „Action Canada" ietvaros, kas izveidojusies kopš viņš atstājis liberāļu partiju. Heljers izteicies, ka valdība var mainīt savas domas sevišķi ar nesen notikušo liberāļu partijas aptauju, kas iezīmējusi dilstošo partijas populāritāti. „No otras puses, nākošo ziemu bezdarba aina kļūs ļoti slikta un inflācija palielināsies. Visi šie faktori pasteidzinās vēlēšanas jau tuvākā laikā," sacījis eljers.

Ņujorkas „Press" raksta, ka makšķerētāji palaikam ir dīvaini cilvēki. Tā, piemēram, Džēms Millers no Ovenas pie Karsona ezera saderējis, ka izturēs 72 stundu ilgu makšķerēšanu bez pārtraukuma. Tā kā viņš šai laikā ne ēda, ne dzēra, uzņēmīgais derētājs pēc 60 stundām zaudēja samaņu.

SPORTS

Eksternās šaušanas sacīkstes Bērzainē

Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba lauku īpašumā Bērzainē 14. augustā atskanēja 5500 skrošu bišu un 2000 mazkalibra šauteņu šāvieni, kuŗus uz mērķiem raidīja 66 šāvēji, to vidū 14 jaunieši, cīnoties par 42 rēgulārām un 4 ceļojošām balvām. Balvas izcīnīja 32 dalībnieki, 3 no tiem iegūtsot par trim balvām (Z. Upīte no Hamiltonas, Ilmars Krieviņš un Ilmars Purmalis, abi no Toronto). Pārējie ieguva 1 un 2 balvas, bet 34 dalībniekiem vajadzēja apmierināties tikai ar cerībām nākošreiz.

TLMMK rīkotās eksternās sacīkstēs piedalījās 5 klubi: no Kanadas — Toronto, Hamiltonas un Sv. Katrīnām, bet ASV — Longailendas un Kalamazū klubi.

Sasniegtie rezultāti māla baložu šaušanā (no iespējamiem 50 baložiem), „A" grupā: 1. v. R. Zilgme (Hamiltona) — 48 baloži, saņemot ceļojošo balvu individuāli; 2. v. T. Ķenģis(Toronto) — 48, 3. v. R. Mierkalns jun. (Hamiltona) — 47. „B" grupā: 1. v. Z. Upīte (Hamiltona) — 46, 2. v. I. Purmalis (Toronto) — 44, 3. v. I. Krieviņš (Toronto) — 44. Šaušanā ar priekšā došanu (Handicap), 25 baloži: 1. v. Z. Upīte (Hamiltona) —23, 2. v. J. Atkauķis (Toronto) — 23, 3. v. A. Tropiņš (Toronto) — 23. Dubultbaložu šaušanā (25 pāri), „A" grupā: 1. v. R. Mierkalns (Hamiltona) — 20, ceļojošā balva, 2. v. Z. Sproģis (Taronto) — 18, 3. v. V. Krauklis (Hamiltona) — 18; „B" grupā: 1. v. O. Mastiņš (Longailenda) — 15, 2. v. I. Purmalis (Toronto) — 15, 3. v. E. Ģimis (Toronto) — 14. No torņa (25 pīles): 1. v. A. Āboliņš, — 23, I. Krieviņš — 22, A. Zilgalvis (visi no Toronto) — 22. Uz pīlēm vēl šāva A. Āboliņš jun. (22) un F. Noveiko, bet pāršaujot zaudēja. Baložu šaušanu vadīja K. Šverns ar palīgiem.

Šaušanā ar 22 kalibra šauteni piedalījās 32 dalībnieki. „A" grupā 1. v. G. Paeglis (Toronto), iegūtstot no 600 punktiem 572, 2. v. N. Ozoliņš (Hamiltona) – 570, 3. v. L. Ozoliņš (Hamiltona) — 560; „B" grupā 1. v. J. Rudzroga (554), 2. v. J. Brakmanis (542), 3. v. D. Kalva (535), visi no Hamiltonas; „C" grupā 1. v. O. Zvirgzdgrauds (Toronto) — 547, 2. v. E. Grīnbergs (Sv. Katrīnas) — 530, 3. v. I. Purmalis (Toronto) — 528). Ar smago 22 kalibra šauteni: 1. v. no 200 punktiem N. Ozoliņš (Hamiltona), 2. v. A. Bajārs (Hamiltona) — 192, 3. v. I. Grīnbergs (Sv. Katrīnas) — 184. Jauniešiem no 12—16 g. no iespējamiem 200 punktiem 1. v. J. Rudzroga (196), 2. v. A. Bajārs (180), 3. v. H. Rudzroga (177), visi no Hamiltonas. Jaunieši zem 12 gadiem no iespējamiem 100 p.: 1. v. N. Grīnbergs (98), 2. v. E. Grīnbergs (97), abi no Hamiltonas, 3. v. R. Jakabsons (85) no Toronto. Sacīkstes ar 22 kal. šauteni vadīja G. Oškalns.

Šaušanā ar 22 kal. šauteni grupām 1. v. izcīnīja Hamiltona ar 2776 no iespējamiem 3000 punktiem, 2. Toronto. Māla baložu šaušanā Hamiltona saņēma arī grupas balvu ar 235 no iespējamiem 250 punktiem, otrā vietā ar 229 p. atstājot Toronto.

Spiningu sviešanā piedalījās 15 makšķernieki. Pieaugušo klasē 1. v. I. Krieviņš, 2. v. F. Noveiko, abi no Toronto, 3. v. Z. Upīte (Hamiltona). Jauniešu klasē 1. v. I. Purmalis, 2. v. V. Krieviņš, 3. v. M. Marksons (visi no Toronto). Spiningu sviešanu vadīja F. Noveiko.

Vēl darbojās „laimes aplis", ko vadīja Baņuta Pīlādze, bet laimes ratu — Olga Jakabsone. Balvas un laimestus izsniedza J. Atmats. Saviesīgajā daļā par skaņu plašu mūziku rūpējās K. Deklavs, aiz bufetes rosīgi rīkojoties V. Jostiņam un J. Greizim. Bērzaines saimnieks A. Pīlādzis bija gādājis par atveldzēšanos peldbaseinā.

K. Šv.

SPECIĀLI UZ LATVIJU

PILNĪGI SAMAKSĀTI UN SAŅĒMĒJAM NEKAS NAV JĀPIEMAKSĀ

ĀTRA PIEGĀDE.

LABĀKĀ UN VĒRTĪGĀKĀ DĀVANA JŪSU PIEDERĪGAJIEM. VIŅI JŪS IKKATRU REIZI ATCERĒSIES.

IMITĀCIJAS KAŽOKU

Pasūtiniet luksus paskata, ļoti siltus, pasakainas vērtības no Minka (vienkrāsainu vai svītrainu) līdz persiešu jēra.

PILNA CENA tikai $99.00

10 GALVAS LAKATI $49.50

5 vilnas galvas lakati ar lielām vai arī mazām puķēm turku darinājumā un 5 zīda galvas lakati dažādās krāsās.

AR GAISA PASTU $58.00

SPECIĀLA KOMBINĀCIJA AR LIELU VĒRTĪBU $149.-

3 j. kungu ziemas mēteļa drāna — 100% vilnas, 3 j. dāmu ziemas mēteļa drāna — 100% vilnas, 3,5 j. kungu uzvalka drāna — 100% vilnas, 3 j. dāmu ziemas kleitas drāna — 100% vilnas, 2 palagi (dubultizmēra), 2 spilvendrānas, 6 turku dvieļi.

SPECIAL Nr. 1 $56.00

10 mārc. tīri cūku tauki, 10 mārc. baltie kviešu milti, 10 mārc. rīsi un 10 mārc. cukurs.

DAUDZI CITI SPECIĀLSAIŅI. PIEPRASIET MŪSU JAUNĀKO CENRĀDI PAR BRĪVU.

Pasūtiniet tagad tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street, 5. stāvā, New York, N. Y. 10010, tālr. 982-1530

PIEPRASIET MŪSU JAUNĀKO ILUSTRĒTO BEZMAKSAS CENRĀDI

Otrreiz Jalta...

Pad. savienība un Rietumu varas vienojušās sasaukt konferenci par militārā spēka samazināšanu Eiropā. Novērotāji Maskavā un Eiropas galvaspilsētās izteicās, ka nesenais Austrumu-Rietumu Berlīnes līgums ir atvēris ceļu kaŗaspēka samazināšanas sarunām, kuŗu sagatavošanas sanāksme notiks oktobra beigās Jaltā, Krimas kūrvietā, kur 1945. gadā februārī satikās visi sabiedrotie, lai izspriestu sakautās Vācijas likteni.

Pad. savienības un Varšavas pakta sabiedroto pilna apmēra konference ar Angliju un pārējām Eiropas aizsardzības organizācijas dalībniecēm-valstīm, arī ASV un Kanadu, notiks 2 mēnešu laikā. Krievi ir spieduši sasaukt Eiropas drošības konferenci jau vairāk kā gadu. Rietumu diplomāti uzskatījuši Berlīnes problēmu kā galveno „atslābinājuma atslēgu" Eiropā. Neviena puse nevēlējās lemt par militāro spēku samazināšanu Eiropā, iekām iespējama jauna Berlīnes krize, kuŗu tagad uzskata par „novērstu". Līdz šim NATO valstis uzturēja Eiropā cīņas gatavībā vairāk kā vienu miljonu kaŗavīru. Varšavas pakta valstis tur zem ieročiem 1.200.000 vīru lielu armiju.

Maskava domā, ka pienācis īstais laiks pārliecināt ASV Eiropas drošības kaŗaspēka samazināšanai.

Latvijas diplomātisko pārstāvju sanāksme Parīzē

Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. Anatols Dinbergs tuvākās dienās dosies uz Eiropu, lai piedalītos Latvijas diplomātisko pārstāvju brīvajā pasaulē sanāksmē Parīzē 16. un 17. septembrī. Sanāksmē piedalīsies vēl sekojošie mūsu diplomātiskie pārstāvji: K. Bērends (Francijā), T. V. Ozoliņš (Anglijā), R. Liepiņš (Vācijā), J. Tepfers (Zviedrijā), B. Pavasars (Holandē) un A. Skrēbers (Šveicē).

Kanada un ASV

Laikraksts „Toronto Telegram" iespiedis sava agrākā Vašingtonas biroja vadītāja Ārona Einfranka rakstu par Kanadas valdības reakciju uz ASV prezidenta Niksona ārkārtas soļiem valsts saimnieciskās dzīves nostabilizēšanā.

— Kad Kanadas dabas enerģijas pētīšanas ministrs J. Grīns pagājušā gadā Denverā teica savu slaveno nacionālpolitisko runu, ASV iekšlietu viceministrs Dols (Dole) brīdināja, ka nacionālisms var cirst uz abām pusēm —, raksta A. Einfranks un turpina: „Pēc būtības prezidenta Niksona jaunā saimnieciskā politika ir tieši tāda pati, kādu nacionālisti sludina pašā Kanadā. Vienīgā atšķirība ASV un Kanadas nacionālismā ir tāda pati, kā starp suni un viņa asti... Fakts ir tas, ka Kanada ar saviem 21 milj. iedzīvotāju nespēj radīt pietiekamu tirgu savai rūpniecībai, bet ASV ar pāri par 200 miljoniem ir nesamērīgi plašāks tirgus, ar iespējām radīt augstāku dzīves standartu. Kanadas ministru prezidents Trudo var izsaukt skaļas atbalsis presē ar savu braucienu uz Pad. savienību, bet Vašingtona uz to raugās ar aizdomām. ASV ir tās, kas gan var dot darbu kanadiešiem, bet nevis komūnistu valstis. Veselus trīs gadus Trudo valdība ir darījusi Vašingtonai dažādas nepatikšanas, kā dabas enerģijas izmantošanā polāros apgabalos, NATO, Amerikas savstarpējā aizsardzībā u. c. Prezidents Niksons ievedmuitas paaugstināšanas aktā tomēr ir ievērojis vislielāko labvēlību pret Kanadu, neattiecinot paaugstinājumus pret Kanadā ražotiem automobiļiem, eļļu un jēlvielām resp. Kanadas eksporta lielāko daļu. Taču Kanadai vairs grūti sagaidīt tik lielu Vašingtonas atsaucību, kāda tā bija pirms Trudo valdības, — saka A. Einfranks.

A. K.

„Maskavas balsis" Amerikā

ASV kongresa loceklis, republikānis Džons G. Smits no Kalifornijas, laikrakstā „National Enquirer", izsakās, ka Losandželosā ir kāds raidītājs KPFK, kas sistēmatiski noraida komūnistu propagandu. Šos apstākļus konstatējusi arī senāta izmeklēšanas komiteja jau 1963. gadā. Galvenie runātāji šajā raidītājā esot Amerikas komūnistu partijas Dienvidkalifornijas komitejas priekšsēde Dorotija Hilija un komūnistu partijas biedrs Viljems Mendels, kuŗu dēvē par „lietpratēju" padomju lietās. Šis raidītājs, kas reģistrēts kā bezpeļņas pasākums, pratis sev „izmakšķerēt" arī 35.481 dol. valdības pabalstu. Kongresa loceklis Smits paskaidro, ka attiecīgie valdības ierēdņi taisnojušies, ka viņiem neesot bijis zināms, ka šī stacija nodarbojas ar komūnistu propagandu.

Sk.

Otomāru Bikšu atceroties

(Pārnesums no 5. lpp.)

kāds to aicinātu, viņš arvien bija starp organizētājiem un dibinātājiem. Atceros, kad ieradāmies Sanpaulo, tur latvieši bija jau nodibinājuši evaņģelisko draudzi, bet viņiem nebija latviešu mācītāja. O. Bikša, pierunāja mani, lai uzņemos veselu gadu teikt sprediķus šinī draudzē. Kad vēlāk ieradās māc. J. Mekšs no Vācijas un bija jāceļ jauns dievnams (ko nosauca par archibīskapa Teodora Grīnberga namu) un jāveido draudzes dzīve, O. Bikša atnāca pie manis mājā un centās pierunāt uzņemties draudzes valdes priekšsēža amatu, bet biju savā brīvajā laikā sācis rakstīt romānu „Ceļa meklētāji". Mūsu draudzības dēļ beidzot piekāpos un jautāju, kas uzņemsies valdes sekretāra pienākumus, šo nepateicīgo darbu, kas prasīja daudz vairāk laika. Tad O. Bikša īsi noteica: „Es!" Tas no viņa puses bija upuris.

Vairākos gados, plecu pie pleca kopā strādādami, iepazinu Otomāru Bikšu ne tikai kā dedzīgu draudzes darbinieku, kam reliģija bija tuvu sirdij, bet arī kā pašaizliedzīgu un taisnu cilvēku. Mūsdienās tā ir reti sastopama rakstura īpašība, kas augsti vērtējama. Blakus draudzes darbam viņš vēl atrada laiku rosīgi darboties arī latviešu biedrībā un dziedāt korī.

Kad Bikšu ģimenē ieradās dēls Jānītis un tas bija paaudzies, 1958. g. viņi pārcēlās uz Amerikas Savienotajām Valstīm. Sākumā viņi apmetās Delaverā, bet vēlāk dzīvoja Čikagā. Tur viņš, blakus savam inženiera darbam, turpināja to pašu rosību sabiedriskajā un draudzes dzīvē, kā arī savas profesijas organizācijās, būdams Latviešu inženieru apvienības ārzemēs gan valdes loceklis, gan vēlāk vicepriekšsēdis, kā arī biedrs amerikāņu inženieru biedrībās. Kad 1962. gadā Bikša ar ģimeni apciemoja Toronto, starplaikā arī mēs bijām pārcēlušies uz Kanadu. Mazais Jānītis, kuŗam bija jau 8 gadi, žēlojās, ka viņam neesot nevienas brīvas dienas. Tēvs viņu spiežot apmeklēt 3 skolas: piecas dienas mācoties „lielajā skolā", sestdienas latviešu skolā un svētdien svētdienas skolā, jo viņa tēvs bija nodibinājis Čikagā. Mazais Jānītis, kas tagad izaudzis par staltu jaunekli, šopavasar tika iesvētīts. Viņš, droši vien, tagad ir pateicīgs par tēva stingro nostāju, jo zināšanas ir iegūvums, ko neviens nevar atņemt.

Pēdējos gados, Bikšu ģimenei pārceļoties uz saulaino Kaliforniju, mūsu sakari atkal pārtrūka. Un tomēr...

Pirms mēneša, 15. vai 16. jūlija rītā, man sapnī parādījās Otomārs Bikša, tērpies jaunā gaišpelēkā uzvalkā un sacīja: „Es pārvācos uz jaunu dzīves vietu..." Man ienāca prātā, ka viņš nesen jau tiko pārcēlās uz Kaliforniju, un nu atkal! Kad gribēju ko jautāt, pamodos. Pulkstenis rādīja dažas minūtes pēc pieciem rītā. Tad jau Otomārs Bikša tiešām bija devies savā pēdējā ceļojumā, 14. jūlijā pārvākdamies uz jaunu un labāku dzīves vietu...

Arnolds Skujiņš · Rasa

KANADA

★ Kanadas mediķu apvienība uzaicinājusi trīs padomju ārstus iepazīstināt Pasaules mediķu asambleju, kas pulcēsies gadskārtējā sanāksmē septembrī Otavā, ar padomju feldšera resp. palīgārsta jēdzienu un pienākumiem. Aicinājumu ierosinājis mediķu apvienības ģenerālsekretārs Dr. J. D. Volless, kas nesen atgriezās no apmeklējuma Pad. savienībā. Dr. A. Perts no Otavas gan pasteidzies norādīt, ka palīgārsta ievešana Kanadas veselības kopšanas sistēmā „paaugstinātu vispārējos ārstniecības izdevumus", kas atkristu vienīgi gadījumā, ja revidētu ārstu atbildīgos pienākumus, jurisdikciju un atalgojumu.

★ Interesantu statistiku par to, cik ikviens caurmēra cilvēks gadā „veic" gaisa piesārņošanā, publicējusi federālā enerģiju departamenta pētniecības laboratorija. Cilvēks patērē ap 16 tonnu skābekļa jeb 68 tonnas gaisa, piedevām ieelpo 413 mārc., bet izelpo 1514 mārc. slāpekļa. Gaisu cilvēki piesārņo arī ar visāda veida degvielām, kas nepieciešamas viņa uzturēšanai pilsētas apstākļos. Auto, piemēram, ražo 10,16 tonnu sārņu gadā, mājas apkure — 8.54 tonnas. Dīzeļmotoru darbināšana lauksaimniecībās, lidmašīnas, rūpnīcu degvielas, raktuves, spēkstacijas un motorlaivas pavairo sārņus par 1.68 tonnām gadā. Slāpeklis, ko daudzi kanadieši neieskata par sārņvielu, uzkrājas gaisā, uzsūcot infrasarkanos starus, kas nepieciešami auglem, lai pārvērstu slāpekli barības vielās un spētu „izelpot" skābekli. Dažādās degvielas rada vairāk par 95 proc. gaisa piesārņojuma.

Pabeigti „Trejdeviņi padomiņi"

(Pārnesums no 4. lpp.)

loģija un mācītāja darbs), Dr. L. Lukss (ārsta izglītība un arods), R. Kube (medicīnas māsas izglītība un arods), M. Miezīte (fizioterapija), O. Puķītis (juridiskā izglītība un advokāta arods), Vija Zuntaka (iekštelpu architektūra), K. Dzeguze (žurnālistika) un Eriks Dzenis (glezniecība kā māksla un arods). Praktisko darbu vadītāji daiļamatniecībā bija H. Pētersone (ziedu sakārtojumi), V. Jansone (keramika), H. Lapiņš (kokgriezumi) un Fr. Vilmanis (inkrustācija).

Garš bija „padomiņu devējiņu" saraksts. Daudzos priekšlasījumos noklausoties, nometņotāji nedēļas laikā pielocīja bagātu zināšanu pūru. Ingrīda Vīksna runāja par latviešu literātūru, Dr. Linards Lukss — Šīsdienas jaunatnes problēmas un Medicīnas zinātne un ārsta prakse, Valdis Liepiņš — Jaunatnes sabiedriskā aktīvitāte, Viktors Upeslācis — Kas jaunietim jāzin politikā, Imants Sakss — Tautas dziesmas un to apdares vēsture, Jānis Zuntaks — Glezniecība un kā top glezna, Jānis Mežaks — Latviskās izglītības jautājumi, Zane Ezera — Latviešu valodas kursi Mičiganas universitātē, Jānis Kļaviņš — Latviešu modernā dzeja salīdzinājumā ar moderno dzeju angļu valodā, Jānis Norvilis — Tautas dziesmu apdare lielākās mūzikālās formās, māc. A. Čops — Individa un sabiedrības savstarpēja ietekme, J. Kļaviņš — Latviešu rotas.

Pēc referātiem un praktiskām nodarbībām kāds „Trejdeviņu padomiņu vērotājs no vecās paaudzes izsacījās: „Šodienas latviešu trimdas jaunatne savu zināšanu papildināšanā atrodas tajā laimīgajā stāvoklī, ka tai ir iespēja būt tiešā personiskā kontaktā ar daudziem mūsu izglītības un aroda speciālistiem, nacionālās kultūras darbiniekiem, māksliniekiem, rakstniekiem, dzejniekiem, kas mūsu jaunības laikā Latvijā daudziem bija tikai tāls sapnis."

—s.

Laipni lūdzam Toronto latviešu sabiedrību piedalīties rakstnieka un dzejnieka

Jāņa PORUKA

100 gadu dzimšanas dienas piemiņai veltītajā

LITERĀRI MŪZIKĀLĀ VAKARĀ

svētdien, š. g. 19. sept., plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā Toronto.

Korporācijas Selonija Toronto kopa

Lawrence un Warden rajonā

IZĪRĒJAMS

MĒBELĒTS DZĪVOKLIS.

Zvanīt 751-1478, Toronto.

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRA VAŠINGTONAS ANSAMBLIS

Anšlava Eglīša komēdija

Bezkaunīgie veči

IZRĀDĒ PIEDALĀS: *Hilda Prince, Valda Lindberga, Maija Lele, Osvalds Uršteins, Rūdolfs Mucenieks, Kārlis Ģērmanis, Vilnis Baumanis, Ārijs Dubinskis, Kārlis Ķuzulis.*

Režisors: *Osvalds URŠTEINS*

Dekorātors: *Evalds DAJEVSKIS*

VIESIZRĀDE:

TORONTO

Svētdien, 26. septembrī, pl. 7 vak.

Bickford Park High School, 777 Bloor St. W.

Ieejas kartes $5, $4, $3, skolēniem un pensionāriem puscenas, iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā, Latviešu namā, 491 College ielā, tālr. 921-7121, no pl. 12 — 8 vakarā, pēc 15. septembra arī sestdienās no pl. 9 — 1 p.p., izrādes dienā — stundu pirms izrādes sākuma pie ieejas.